Aurora

1915

'Den heliga natten" av Correggio.

AURORA

KRISTLIG KALENDER

FÖR ÅR

1915

UTGIVEN AV

SVENSKA MISSIONSFÖRBUNDET

I AMERIKA.

SÄLJES GENOM

FÖRBUNDETS BOKHANDEL

167 W, WASHINGTON STREET, CHICAGO.

PRESS OF
A. LINDELL & CO.,
PRINTERS IN ALL LANGUAGES,
102 N. FIFTH AVE.
CHICAGO.

INNEHÅLL.

Sidan

Aftonbön.

Aftonbön.

Tack, gode Fader, i Jesu namn,
för dag, som nu gått till ända!
Så ömt du burit mig i din famn,
där intet ont kan mig hända.
Jag är så liten och du så stor,
och uti himlen i ljus du bor;
dock hos de små du vill gästa.

Så tag din boning, o, Jesus god,
djupt i mitt sinne och hjärta!
Din är jag, köpt med ditt dyra blod
uti din ångest och smärta.
Mig med den sårmärkta handen led,
och skydda mig uppå mörknad hed
för ulvens giller och snaror.

Ställ änglavakt kring min bädd i natt,
att jag i trygghet må sova!
Och när jag vaknar, o, lär mig glatt
dig för din godhet att lova!
Välsigne dem, som du givit mig,
och låt oss mötas en gång hos dig,
o, Fader vår, i din himmel!

Ferdinand.

Eder är i dag född Frälsaren.

Julbetraktelse av **Hj. S.**

EDER är i dag född Frälsaren. Så ljöd i den heliga natten himmelens gladaste budskap till jorden. Eder är i dag född Frälsaren. Så ljuder genom seklerna ännu en gång den glada änglahälsningen från Betlehem. Julen är här, och julens ängel går åter omkring i stad och bygd för att tända julljus och julglädje i hjärtan och hem.

Glädje, stor glädje, det är vad julens budskap innebär. Det var glädje för änglarna att få förkunna det; det bragte glädje till herdarne, som hörde det. Och från dem har glädjen sedan utgått över jorden, så långt som budskapet om Jesu födelse blivit känt. Och omsider skall denna glädje "vederfaras allt folket", sedan alla hört och mottagit julens evangelium.

Budskapet från Betlehem är ett glädjebudskap, emedan det är **kärlekens budskap.** Det var kärlek som kom till oss den underbara natten i Betlehem. Från den Eviges förbarmande hjärta sänkte den sig ned till oss. Den natten begynte ett nytt liv på jorden. Det var ett barn, som i en krubba sov sin första sömn. Men detta barn var Guds egen son. Det var det eviga kärlekslivet, som sålunda upptog sin kamp mot döden.

I denna kalla, själviska värld började Guds kärlek sitt omskapande verk denna underbara första julnatt. Världen är nog mycket ond ännu, men stort i sanning är det inflytande som Jesusbarnet i Betlehem utövat genom århundradena. Den eviga kärlekens värme har i stillhet arbetat sig fram, försmältande isen och banande sig väg. Det klara ljus, som utstrålar från barnet i krubban, har gått framåt, bekämpande mörkret. Sommaren har besegrat vintern. Guds kärlek har blivit utgjuten bland människorna.

Budskapet från Betlehem är ett glädjebudskap, emedan det är **frälsningens** budskap. Världen var genom synden förlorad, evigt och hopplöst förlorad. Men julhälsningen från Betlehem talar om en frälsare. Det var vad vi olyckliga behövde, en frälsare, som kan frälsa från synd och skuld, från död och dom. Och denne frälsare hava vi nu i Jesus Kristus. Ingen mindre än han kunde åtaga sig detta värv. Ty vad vi behövde var icke blott ett högt ideal, ett gott föredöme eller en mäktig hjälpare. Vi behövde en **fullkomlig fräl-**

sare, som kunde lyfta oss upp ur vårt djupa fördärv, rena oss från syndens besmittelse och åter förena oss med Gud vår skapare och vårt livs ursprung. Det är en sådan frälsare — den ende — som julens evangelium förkunnar. "Eder är i dag född **Frälsaren.**"

Eder är han född. Han tillhör oss alla. Gudasonen har icke blott stigit ned på jorden och gästat hos människors barn. Han har trätt in i vår släkt och blivit en broder till oss. Han är genom blodsband förenad med oss. Och nu få vi göra anspråk på honom såsom en av oss. Ingen är så långt borta från Gud och sanningen, så djupt sjunken i synd och elände, att han icke får komma till Jesus såsom till sin broder, sin vän, och hos honom finna deltagande och hjälp. Ingen är så förvillad, så förlorad och bortkommen, att icke han — Människosonen — söker efter honom med sin frälsning.

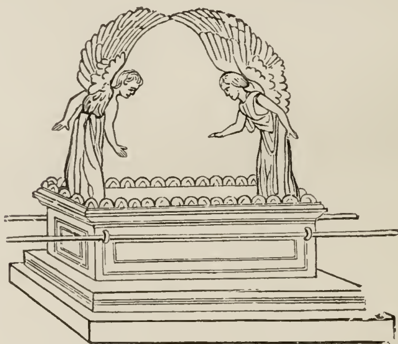
Ja, så är det. Men ännu är det många, som icke veta något härom. Ännu, efter nitton hundra år, har icke budskapet härom nått fram till dem. Skulle vi icke göra något för att bringa det vidare? Vi som glädja oss åt julen, låtom oss tänka även på dem, som icke hava någon jul, emedan de icke ännu fått del av julens glada budskap. Änglarnes mission har nu blivit vår. Må vi skynda att förkunna för alla folk: "Eder är i dag född Frälsaren!"

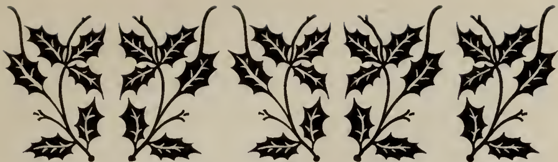
Här sucka många hjärtan och kvider månget bröst; dem trycker syndasmärtan, o, hur finna tröst? Ej världens fröjd och ära, ej allt dess gods

och guld kan frid till hjärtat bära, ej lyfta av dess skuld.

Men se från himlen sändes ett budskap underbart; i nattens mörker tändes en stjärna skönt och klart; dess strålar vägen visa upp till vår Faders hus, Guds kärleks råd beprisa för barn av stoft och grus.

Den stjärnan Jesus kallas, hans namn är **Frälsare.** Nu himlen kan bli allas, blott de på honom se. Av Jakobs rot upprunnen, han blev vår bror, vår vän; han är den frälsningsbrunnen, vars vatten flödar än.

När jul går in.

När jul går in, jag kan i anden höra
Ett ljuvligt harpospel i Faderns hus.
Av fridens toner fägnas då mitt öra,
Mitt öga skådar ljus uti Guds ljus.
I tron jag då mot himmelen mig svingar
På kärlekens och hoppets starka vingar.

När jul går in, känns himmelen så nära,
Och jordisk glädje synes oss så arm,
Men budet, julens änglar till oss bära,
Det gör den trogna själen rik och varm.
Det säger oss, att frid skall jorden hölja
Och rika skördar på Guds åker bölja.

När jul går in, jag får i tron omsluta
Likt Simeon den gåva, Gud oss sänt.
Då får jag glad mitt trötta huvud luta
Mot segerhjälten, nu min dom avvänt.
Då får jag jordens nöd och sorger glömma
Och under nådens vinge trygg mig gömma.

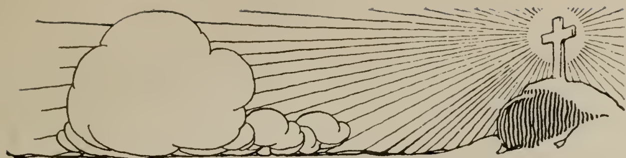
När jul går in, jag skådar skaror taga
Till Betlehem, till konung Davids stad.
Vid krubban brinner starkt Guds kärleks låga,
Som gör den frusna själen varm och glad.
Där är den hamn, där jag vill kasta ankar
Och se förklarade Guds kärleks tankar.

När jul går in, jag hör från jordens ända
En lovsång stiga upp mot himlens höjd.
Jag ser till Sion hednaskaror lända,
De jubla alla utan salig fröjd.
Ty fridens furste deras bojor lossat
Och deras skuldrors ok för evigt krossat.

När jul går in, den jul, som evigt varar,
Jag ilar glad från denna tårars dal.
Då gryr den dag, som allting uppenbarar
Och bringar himlafröjder utan tal.
Då skall jag frälst med en förklarad tunga
Inför Guds tron min julpsalm evigt sjunga.

Nils Hylander.

Tolv dagar i Faraonernas land.

Av **P. A. Nelson.**

EM har ej hört om det gamla Egypten, Moses och faraonernas land, varest Israels barn fordom trälade? Landet med pyramiderna, sfinxen och Nilfloden var för oss ett slags sagoland tills förliden vår, då vi fingo tillbringa tolv mycket intressanta dagar vid Nilflodens stränder.

Det är i skymningen den första maj. Vi stå på däck å ångaren "Elektra", som styr rakt mot den afrikanska kusten. Snart synes en lång mörk rand framför oss vid horisonten. Den tar snart formen av berg och kullar. Fyrar blinka i fjärran. Snart ankrar vår ångare i Alexandrias hamn. Det är för sent att gå i land, men nästa morgon kommer en lång, mörkhyad egyptier och tar oss och våra saker i en liten båt, och så beträda vi för första gången egyptisk mark.

Allting är egendomligt och främmande. En brokig skara människor synes på gatorna. En del av männen äro klädda i långa vita skjortor med olika färgade turbaner virade om huvudet. Andra äro klädda på europeiskt sätt men bära röda

toppmössor. Somligas klädedräkt består endast av en gammal upp och nedvänd säck, i vars botten de gjort ett hål för huvudet. Kvinnorna äro alla beslöjade. Somliga ha en tunn svart slöja nedanför ögonen, vilket ger dem ett spöklikt utseende, och en slags trådrulle på näsan. Andra ha ett skynke

De tre pyramiderna.

över huvudet, som de dra fram över ansiktet, då de möta män. De äro oftast barfota och ha mässingsband såväl om handlederna som fotlederna. En del ha ringar såväl i öron som näsa.

Vi stannade i Alexandria endast några timmar och reste sedan till Kairo. Järnvägen går över Nilfloden och genom det bördiga Nildeltat. Här höllo de på att bärga sitt vete. Det gick så till, att man band ihop stora buntar vetekärvar, som sedan lades på kameler eller åsnor och på så sätt

forslades till byn. Bönderna bo nämligen alltid i byar, dels för att bättre kunna skydda sig för rövare, dels för att livet ej skall bli så enformigt, mest kanske emedan det under årtusenden varit brukligt att så bo i Egypten. De egyptiska bönderna äro nämligen mycket konservativa. De anse, att allt nytt är galet, att all utveckling är av den onde. De plöja, så och skörda nu som på Moses tid. Vi sågo ej ett spår av moderna jordbruksredskap. De tröska genom att sprida ut vetet på den hårda marken och driva ett par oxar i en cirkel över det. Denna egyptiernas konservatism har varit en stor olycka för dem, emedan den hållit dem i okunnighet, fattigdom och elände. Deras byar bestå av små lerhus, som mera likna hundkojor än människoboningar.

Denna deras konservatism sträcker sig även till deras religiösa liv, med påföljd att sann kristendom vunnit mycket litet insteg ibland detta folk.

Kairo är en stor och modern stad med inemot sju hundra tusen invånare. Den gör anspråk på att vara den förnäma världens huvudstad. Hit komma folk från alla länder för att tillbringa några månader på vintern i vad som anses det skönaste klimat på jorden. I Kairo finnas många sevärdheter. Bland dessa är ett stort museum. I detta finnes, utom tusental intressanta egyptiska fornminnen, även hundratal egyptiska mumier efter sådana, som levat för tusental år sedan. Här ligga de gamla, mäktiga, grymma faraonerna i långa banor och stirra på enom ur sina kistor. Här

ligger således även Ramses II med sina höga kindben och grymma uppsyn. Av somliga anses han såsom den Farao, som förtryckte Israel.

Strax utanför Kairo ligga pyramiderna vid Gize och den gåtfulla sfinxen. De torde utgöra mänsklighetens äldsta och största monument. Pyramiderna äro byggda till gravkamrar åt de egyptiske konungarna. Den största pyramiden är uppförd av en konung vid namn Cheops, som levde omkring 3,000 år f. Kr. Dess lodräta höjd är 450 fot, sidorna 746 fot vardera. Den betäcker ett område av 13 acres. Den är byggd av väldiga kalkstensblock från berget Mokattam invid Kairo. Herodotus berättar, att det tog ett hundra tusen man trettio år att bygga pyramiden samt den stensatta väg, på vilken stenen forslades till platsen.

Med tillhjälp av tre beduiner vardera klättrade vi till pyramidens topp. Två drogo, den tredje sköt på. Från toppen har man en mycket storslagen utsikt över den bördiga Nildalen å ena sidan och den ödsliga öknen å den andra. Det är väl ingen plats på jorden, där man kan se liv och död i en så skärande kontrast som här. Med tillhjälp av samma beduiner besökte vi även pyramidens inre samt konung Cheops gravkammare. Konungen själv var dock ej där. Hans lik har för länge sedan borttagits.

Sfinxen, som är en av forntidens underbaraste verk, ligger strax intill Cheops pyramid. Det är figuren av ett lejon med människohuvud. Lejonet är i vilande ställning. Det är uthugget i en klippa

och är 66 fot högt och 187 fot långt. Huvudet är 30 fot långt och ansiktet 14 fot brett. Näsan är 5 fot 7 tum, och munnen 7 fot 7 tum. Flera män kunna stå i ena örat på samma gång.

Sfinxen.

Sfinxen har stått här före pyramiderna. När den uppfördes, av vem och för vad ändamål, är frågor, som ej ännu nöjaktigt kunnat besvaras. Den tros vara inemot sex tusen år gammal. Den stod där då Abraham besökte Egypten och då Israel trälade under Farao. Möjligen vilade den heliga familjen i dess skugga på sin flykt till Egypten. Detta tankfulla stenansikte blickar ännu lugnt och hoppfullt mot soluppgången och bär ännu ett svagt leende, i trots av att det vanställts av bildstormare.

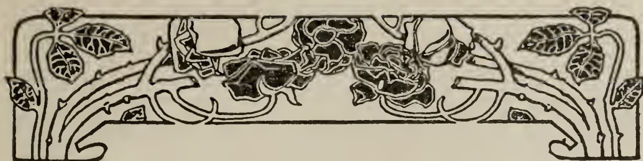
Vid pyramiderna bestego vi kameler och redo

sju timmar i kanten på öknen. Min kameldrivare sprang bakefter och höll kamelen i svansen och styrde på så sätt detta öknens skepp genom Egyptens gamla huvudstad Memphis.

Vi företogo även en järnvägsresa till övre Egypten, till Luxor och Karnak, som ligga 546 mil från Alexandria. Här stod fordom det hundraportade Thebe med sina väldiga tempel och en million invånare. Denna stad kallas i bibeln No-Amon, eller endast No. Här stod världens största tempel, Amons-templet. De väldiga ruinerna äro ännu mycket imponerande. Vi tillbringade en eftermiddag i detta gamla tempel samt besökte det åter i ljuset av fullmånen. Skuggorna av de väldiga pelarna föllo likt mörka vålnader över de gamla offeraltarena och tempelgångarna. Då vi sutto bland dessa ruiner, påmindes vi om profetens ord: "Så säger Herren Sebaot, Israels Gud: Se, jag skall hemsöka Amon från No, så ock Farao och Egypten med dess gudar och dess konungar." (Jer. 46: 25).

På vägen till Palestina foro vi även genom landet Gosen, varest Israel fordom trälade, och passerade platsen varest förrådsstäderna Pitom och Raamses fordom stått, vilka Israel tvingades att bygga åt Farao. (2 Mos. 1. 11).

Några ord om världsmissionen i våra dagar.

Av **Jakob E. Lundahl.**

TT på ett ens tillnärmelsevis fullständigt sätt giva en framställning av världsmissionen i våra dagar inom den knappa ram, som lämnas i en julkalender, är icke möjligt. Det enda, som kan göras, är att söka i stora drag teckna något av det, som hittills blivit gjort på de olika missionsfälten, samt med några ord skildra det allmänna läget för att så få fram en någorlunda tydlig bild av de stora, trängande men oändligt lönande uppgifter, inför vilka den missionerande kristenheten i våra dagar är ställd.

Innan vi börja vår överblick, vilja vi lämna några allmänna statistiska uppgifter över det evangeliska världsmissionsarbetet enligt senast gjorda beräkningar.

Samtliga missionssällskaps årsinkomst för mission bland icke kristna folk ....143 miljoner kronor

Missionärernas antal (manliga och kvinnliga)	23,992
Infödda medarbetare	111,862
Döpta	4,249,623
Nattvardsberättigade	2,644,170
Övriga anhängare (dopkandidater, sökare o. d.)	1,805,802

Högre utbildningsanstalter	2,475 med	128,881 elever
Folk- och småskolor	32,605 med	1,541,286 elever
Söndagsskolor	30,605 med	1,488,019 elever
Sjukhus	675	
Apotek och medicinförråd	963	

Då denna statistik gjordes upp redan år 1913, kan man vara förvissad om, att siffrorna sedan dess ha stigit åtskilligt. Ty arbetet växer oavbrutet. Allt flera missionärer utsändas, allt flera infödda medarbetare utbildas, allt flera skolor anläggas, och allt större blir deras antal, som genom dopet intagas i den kristna församlingen. Detta är en sida av saken. En annan sida är, att statistiken ger ingen fullständig bild av läget. "Det skulle vittna om en inskränkt uppfattning", säger professor Warneck, " att reducera missionens resultat till vad statistiken giver vid handen. Det gives ett missionsresultat, som man icke kan statistiskt uppvisa, och det sträcker sig vida längre, än missionssiffrorna kunna gå. — Överallt, där missionen verkat någon tid, inträder en jäsning, det bildar sig en ny atmosfär, en genomgripande förändring arbetar sig fram på det andliga, sociala, sedliga, ja, till och med det materiella livets områden."

De förnämsta av nutidens missionsfält äro utan tvivel **Kina** och **Japan.** Här kommer, enligt

de flesta kännares mening, den avgörande striden att stå, huruvida kristendomen skall bliva världsreligion eller icke. Dessa länder representera mer än en fjärdedel av hela mänskligheten, de äga en gammal kultur, och deras folk är uppfyllt av ett starkt nationellt självmedvetande, varför det kan synas som ett rent av orimligt företag att söka genomtränga dem med evangelium. Dock tala många skäl för att målet ingalunda är hopplöst.

Vad Japan beträffar, ha visserligen stora skaror förlorat tron på all religion, och den från Europa och Amerika inplanterade materialismen griper fruktansvärt omkring sig. En allmän religiös ovisshet är rådande i landet, och de ledande kasta sina blickar än till den ena religionsformen, än till den andra, anordna religiösa kongresser m. m., allt för att undersöka, vilken religion som bäst skulle kunna motverka det sedliga förfall, som håller på att taga överhanden. Bland Japans studenter har emellertid kristendomen talrika anhängare, och bland de bildade klasserna börjar kristendomens överlägsenhet alltmera erkännas. Det är emellertid av utomordentlig vikt, att evangelium blir spritt och förkunnat över landets hela vidd. Ännu beräknas omkring 80 procent av befolkningen stå oberörd av kristendomen. Antalet missionärer för närvarande är icke fullt 1,000, och infödda arbetare behöva därför betydligt förstärkas i detta land. För närvarande äger Japan omkring 85,000 evangeliska kristna. Att vinna Japan för kristendomen är en av missionens största upp-

gifter på grund av det inflytande detta land utövar på Österns folk, särskilt på Kina och Korea. Man må betänka endast den saken, att i Tokio mottaga 4,000 kinesiska studenter undervisning.

I Kina pågår ännu en stark politisk kris, och ett oerhört, genomgripande nydaningsarbete har börjat. Det är oro och ovisshet på alla områden, icke minst det religiösa. De gamla religionerna ha vaknat till nytt liv och söka med all kraft taga igen sitt genom kristendomens och den västerländska kulturens inflytande förlorade välde. Samtidigt gör missionen nya landvinningar, och den kristna församlingen tillväxer i yttre omfång och inre stadga. I Kina finnas över 200,000 evangeliska kristna och närmare 100,000 dopkandidater. Missionärernas antal är 4,694 och de infödda medarbetarnes 13,679. Att göra ett bestämt uttalande om den kommande ställningen i Kina är under nu rådande ovissa förhållanden knappt möjligt. Behovet av Kristi evangelium är dock för närvarande större, mänskligt talat, än det någonsin varit och tillfällena till dess förkunnelse likaså.

Emellan Kina och Japan ligger **Korea,** vilket land för närvarande anses som världens mest välsignade missionsfält, när det gäller de direkta frukterna. Antalet församlingsmedlemmar har här på några få år stigit till 238,000 och gudstjänstbesökarna dessutom till över 300,000. Här ha landets egna söner med en ovanlig kraft givit sig åt arbetet.

Härifrån gå vi till **Indien,** detta stora, gamla

missionsfält, där evangelisk mission bedrivits sedan 1705. De infödda evangeliska kristnas antal i Indien är för närvarande 1½ miljon, missionärerna äro 5,200 och de infödda medarbetarna 38,458. Missionen i Indien står alltfort inför mycket stora svårigheter, särskilt till följd av kastväsendet, som med järnband binder den enskilde vid den stora massan och bereder oändliga svårigheter i ekonomiskt och socialt avseende för övergången till kristendomen. Den indiska kvinnovärldens avskilda ställning utgör ock ett stort hinder. Det ena med det andra är parat med en verklig passion för allt, som är inhemskt indiskt, och denna passion har särskilt de senare åren kraftigt underblåsts av ledande indiska personligheter. Trots svårigheterna ha dock de kristnas antal under de sista 30 åren ökats med 69.9 procent, under det hinduernas ökats med 4.6 procent och muhammedanernas med 16.3 procent. Skolverksamheten har på detta missionsfält visat sig vara av synnerligen stor betydelse. En märklig företeelse i våra dagars Indien är de s. k. "massrörelserna" till kristendomen bland den lägre befolkningen, som i vissa distrikt rönt väldig tillslutning.

Den **malajiska övärlden** mellan Asien och Australien med sina 37 miljoner invånare bildar ett väldigt missionsområde, där striden stått och står synnerligen het mellan muhammedanismen och kristendomen. På dessa öar, som ägas av Holland, är de kristnas antal över en halv miljon. Holländska regeringen understöder här missio-

nens skolverksamhet med ett årligt anslag av 90,-000 kronor.

Gå vi från Indien västerut, komma vi till de **muhammedanska länderna** och äro därmed inne på ett missionsområde, där arbetet ännu kan sägas stå i sin första begynnelse. Och dock är evangelii utbredande i den muhammedanska folkvärlden en av de största uppgifter Kristi församling för närvarande har att fylla. Under det andra religioner blivit övervunna av den kristna tron, står islam ännu som en väldig kämpe och utmanar kristendomen.

Muhammedanernas antal i hela världen är enligt de senaste beräkningarna i det närmaste 201 miljoner 300 tusen. Av dessa stå över 167 miljoner under kristet protektorat och endast något över 34 miljoner under muhammedanskt. I Indien finnas över 66 miljoner, på de malajiska öarna 35 miljoner, i Kina 8½ miljoner, i Afrika över 42 miljoner.

Orsaken till att missionen bland muhammedanerna ännu icke nått någon större omfattning, torde nog i huvudsak vara att söka i den utomordentligt fientliga hållning muhammedanismen alltid intagit till den kristna tron. På de senare åren ha emellertid flera missionssällskap tagit upp arbetet, som särskilt i de rent muhammedanska länderna, Turkiet, Arabien, Persien, Afganistan, är förenat med mycket stora svårigheter. Den direkta frukten i omvändelser har ock hittills varit ringa. Ett grundläggande arbete håller dock på

att utföras, vilket i sinom tid, när den muhammedanska världens besökelsetid kommer, skall visa sig vara av stor betydelse. I samma mån som de allmänna samfärdsmedlen utvecklas och förbindelsen mellan den kristna världen och islam blir livligare, förlorar islam till stor del sitt grepp över människorna. I Afrikas inre, där förbindelsen med den civiliserade världen ännu är obetydlig, fortgår visserligen utbredandet av Muhammeds lära i oroväckande omfattning. Men i de muhammedanska länder, som i högre grad börjat röna inflytande från Europa och Amerika, håller en kris på att inträda, som hotar att skaka det mäktiga islam i sina grundfästen. I den kristna civilisationens och vetenskapens ljus, som börjat närma sig, rubbas flera av dess starkaste grundvalar, och många av dess ceremonier och rituella bruk visa sig omöjliga att förena med en upplyst kultur och ett civiliserat liv. Samtidigt växer det kristna bibelspridningsarbetet i Arabien, friheten att offentligt predika evangelium i Persien ökas, missionens sjukhus i Turkiet äro överfyllda av patienter, allt flera muhammedaner mottaga det kristna dopet i Indien och Egypten. Under de sista åren har förkunnelsen ljudit på orter, som förut ansetts som otillgängliga och farliga. Så närmar sig alltmer den tid, då den förut så strängt tillslutna muhammedanska världen skall nås av Kristi evangelium.

Med muhammedanismen äro vi ock inne på **Afrika,** de svartas stora världsdel, där en av den kristna missionens förnämsta uppgifter alltmera

tydligt visar sig vara den att sätta en damm för muhammedanismen, som från norr tränger sig alltmer åt söder och hotar att intaga hela världsdelen. Den har redan erövrat större delen av norra och mellersta Afrika, och det enda, som kan hindra dess lopp, är en stark kristen mission.

Missionen i Afrika söker att från kusterna tränga sig in i det inre av landet. Från Sydafrika, det enda missionsfält i världen, som kan anses vara något så när tillfredsställande besatt av missionsarbetare, går missionen ständigt norrut till Betschuana-, Maschona- och Matabeleländerna, Rhodesia o. s. v. Från Ost- och Västafrika, där på stora sträckor arbetsstyrkan ännu är alltför svag och där arbetet på vissa områden, såsom i de franska och portugisiska besittningarna, knappast ännu är upptaget, anlägger man den ena stationen efter den andra inåt landet. Den förnämsta ljuspunkten i Afrikamissionen är Ugandariket, som redan kan betraktas som ett kristet land, i det att antalet kristna där överstiger hedningarnas antal. På Madagaskar har ock missionen under förföljelser och oerhörda svårigheter varit framgångsrik, ehuru ännu stora delar av ön återstå att evangelisera. De klimatiska svårigheterna ha för Afrikamissionen utgjort ett fruktansvärt hinder, som dock numera, åtminstone till någon del, har övervunnits genom vetenskapens upptäckter och bättre hygieniska förhållanden i allmänhet. Grymheterna i Kongostaten, denna svarta fläck på den europeiska civilisationen, ha ock i stort sett upphört. Ab-

solut spritförbud har införts i Belgiska Kongo. De franska myndigheternas ställning till den evangeliska missionen är emellertid alltfort ett visst hinder för arbetet i Franska Kongo.

Afrikamissionens svagaste punkt är det stora Sudan-området med dess 30 miljoner invånare, där kristen mission knappast ännu tagit sin början. Två tredjedelar av befolkningen äro ännu hedningar och en tredjedel muhammedaner. Här är missionens uppgift att i första hand söka vinna hedningarna, innan muhammedanismen hunnit lägga sin mörka slöja över hela folket, ty sedan detta skett, är missionsarbetet ojämförligt svårare.

På **Söderhavets övärld** har missionen haft mycken framgång, om den ock varit förenad med oerhörda svårigheter. Vilka äventyr ha icke en John Williams, Paton, Chalmers, Patteson m. fl. av de stora banbrytarne på detta fält varit med om! En stor del av övärlden är kristen och arbetet fortgår oavbrutet. Den starka invandringen av kineser, japaner och indiska kulis till vissa ögrupper ställer missionsarbetet inför nya, ofta mycket svårlösta uppgifter. **Australiens urbefolkning** har visat sig synnerligen svårtillgänglig, nästan oåtkomlig för kristet inflytande. Den är ock i utdöende, så att för närvarande knappast mer än omkring 80,000 återstå.

Utrymmet tillåter oss icke att närmare gå in på de **amerikanska** missionsfälten: Alaska, Labrador, Grönland, indianmissionen i Canada, missionen på de västindiska öarna och Sydamerika.

På de förstnämnda fälten har arbetet krönts med stor framgång och nått beaktansvärda resultat. I Sydamerika och Västindien har katolicismen herraväldet med undantag av några platser, där evangelisk mission upptagits. Ett uppvaknande synes emellertid ha skett den sista tiden med avseende på missionen i Sydamerika, och planer äro å bane för att där upptaga evangelisk verksamhet i större utsträckning än vad hittills skett.

Ett missionsfält, som särskilt i Nordamerika, men även i England och Tyskland, är mycket beaktansvärt, är de **asiatiska studenter, hantverkare och arbetare,** som finnas i dessa länder. I Amerika finnas, utom de studenter, som söka sin utbildning vid universitet, omkring 200,000 kineser, japaner, koreaner och hinduer, som söka arbetsförtjänst. Det säger sig självt, vad det betyder för missionen i deras hemländer, om de återvända dit såsom kristna. Särskilt gäller detta studenterna.

Den kristna missionens uppgifter äro stora, och de växa för varje år, i samma mån som förkunnelsen bär frukt och arbetet vidgas. Ett glädjande tidstecken är den ande av enhet och samförstånd, som under de senare åren börjat göra sig gällande. Denna ande har tagit sig uttryck på flera sätt, såsom i gemensamt planläggande om upptagande och fördelning av nya fält, gemensamma konferenser för hela länder, gemensam plan för församlingsvård, gemensamma anstalter för utbildning av infödda medhjälpare o. s. v. Sammanslutningar av infödda församlingar på stora områden till gemen-

sam verksamhet ha ock ägt rum. Enheten och samarbetet på detta område har ock ett stort mål: "**på det att världen må tro, att du har sänt mig.**" Joh. 17: 21.

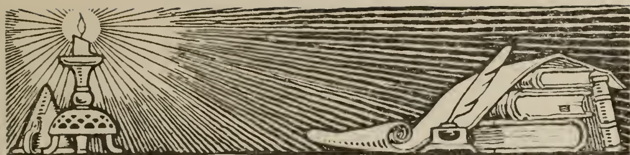
* * *

Detta skrevs blott några dagar innan världskriget utbröt. Vad detta skall ha för betydelse för missionen i stort, är omöjligt att förutse. Ekonomiska inskränkningar bliva en given följd. Men skola ännu svårare följder komma? Skall oenigheten, hatet mellan folken tränga sig in även på det kristliga området och hindra det enhetsarbete, som tagit en så lovande utsträckning? Tecken, som hittills framträtt, tyda på, att så icke skall ske. Den kristliga kärleken visar sig stå över de krigiska förvecklingarna. Men huru skola de ickekristna folken ställa sig till evangelii fridsbudskap från länder, som äro invecklade i ett blodigt krig med varandra? — Gud allena kan svara på dessa frågor. Och **han** är den, som regerar. Han kan leda allt, även det till synes mest omöjliga, till fromma och seger för sin rikssak. — Men oss, missionsvänner, höves det i dessa tider att **bedja** för missionen mer allvarligt än någonsin, ty farorna äro stora.

Ryttarne i Uppenbarelseboken.

Kristi andra tillkommelse.

Av August Erikson.

"Bättren eder därför och omvänden eder, att edra synder må varda utplånade, på det att tider av vederkvickelse må komma från Herrens ansikte, och att han må sända den åt eder utkorade, Jesus Kristus, vilken himmelen måste upptaga intill tiderna för alltings återställelse, om vilka Gud av ålder har talat genom sina heliga profeters mun" (Apg. 3: 19—21).

OVANSTÅENDE Guds ord är ur en predikan av aposteln Petrus, som han höll vid "Salomonska pelargången" i templet, och sammanhanget visar, att vad som säges gäller Israel och dess framtida frälsning. Detta folk, som korsfäst härlighetens Herre, fick först besökelse av nådens Ande. Till detta folk erbjöds först tron på Kristus genom evangelium. Om de nu hade bättrat och omvänt sig från sina synder, så hade löftet, att Jesus Kristus skulle komma tillbaka till dem och med honom vederkvickelsens tider över hela jorden på grund av återställelsen av allting, gått i uppfyllelse.

Många av Israel mottogo även evangelium och blevo frälsta, men såsom en nation förkastade de evangelium, och därför togs evangelium ifrån dem och gavs åt hedningarna. Därom kunna vi läsa i Apg. 13. Se verserna 46 och 47. Men Israels förhärdelse har dock icke gjort Guds ord om intet, utan löftena stå kvar, och deras frälsning står i förbindelse med Kristi ankomst och alltings återställelse.

Alltings återställelse! Märkliga ord. Hela världen är för närvarande såsom i ett kaos. Allt är i upplösning, i jämmer och kvidan, i oro och nöd. Men lika visst som Kristus med sig försonat allt i himmelen och på jorden (Kol. 1: 20), lika visst skall han ock återställa allt både i himmel och på jord till sin ursprungliga bestämmelse enligt Guds plan. Men märk, Kristus skall göra det, han skall återställa allt vid sin tillkommelse.

Men emedan Israel såsom en nation förkastade evangelium, så blevo de själva förkastade till en tid, och enligt Guds plan fingo hedningarna sin besökelsetid. Gud ser nu till hedningarna för att bland dem taga ett folk för sitt namn (Apg. 15: 14). Detta gör han genom sin församling eller kyrka, som består av alla som tro på Jesus Kristus, av alla nationer, stammar, släkten och tungomål. Och församlingens uppdrag är att medels evangelium missionera bland alla jordens folk, så att hela världen blir evangeliserad. Och när församlingen har varit trogen detta sin Herres stora missionsuppdrag, så har också Gud rikligen väl-

signat henne med stora andliga väckelser, så att de troendes hop förökats var dag med dem, som blivit frälsta. Och så gör Gud ännu i dag.

Men när vännen sådde god säd i sin åker, passade ovännen på och sådde ogräs. Vid sidan av den äkta kristna församlingen har vuxit upp en stor världskyrka, vars stora avfall uppenbarat sig förnämligast däri att hon gått sin egen väg i sin kyrkliga verksamhet, i stället för att följa Herrens föreskrift. Det är särskilt tre stora villfarelser, som världskyrkan gjort sig skyldig till i sin missionsverksamhet

1: **Att kristna världen.** Påvekyrkan försökte fordomdags att genom krig och tvång lägga världen till Kristi fötter. Den protestantiska kyrkan har försökt sig på den konsten genom att "kristna politiken" och att "frälsa samhällena", vilken verksamhet blivit modern i vår tid. Men det ena som det andra har fullkomligt misslyckats. Världen såsom värld är icke mer frälst nu än den **varit** förr och blir det icke heller i denna tidsålder. **Nu** uttagas de troende, avskiljas från världen och dess väsen, varför ock församlingen eller "ecclesia" betyder **de uttagna.**

2: **Att reformera världen.** Man försöker genom politik, folkupplysning, nykterhetsarbete, uppfostran, hög kultur, sedlighet och moral rycka upp världen från sin forna barbarism och råhet till humanism och kristendom. Så bra detta än ser ut, skola alla nutidens moderna reformsträvanden snart visa sig vara ett fullständigt fiasko. Den

sedliga och moraliska kraften i världen kommer genom evangelium, där det mottages och tros, och att försöka att få till stånd sedlighet, moral, humanism och kristendom i världen vid sidan av evangelium är endast vackra såpbubblor och ingenting annat.

3: **Att gradvis förbättra världen,** så att "Gudsriket" kan upprättas på jorden. Denna villfarelse är den farligaste av de trenne här påpekade. Och den har ock förvirrat många kristna. De som ha stått fast vid Guds ord gent emot all världsvishet samt lärt, att världen icke har blivit gradvis bättre, utan gradvis sämre, ha blivit förlöjligade på alla sätt. Kallade efterblivna, trångbröstade, pessimister o. s. v., under det andra, som trott på världens gradvisa förbättring, ha varit optimister och rätta kristna. Man har särskilt framställt det tjugonde århundradets framdrivna civilisation såsom tecken på världens förbättring. Civilisationen skulle taga bort krigen eller åtminstone göra dem humana och rättvisa emot i förra tider. Men vart tager det nu vägen med den "frälsande civilisationen"? Se på de gamla kulturländerna i Europa! I ett blodigt krig fördärva de nu varandra, och barbarismen och råheten har visat sig värre än någonsin förr. Nej, det går dagligen efter Herrens ord. Det kommande Gudsriket på jorden skall upprättas av Kristus då han kommer, och därför skola alla försök att få det till stånd i denna tidsålder misslyckas. Det tillhör återställelsen av alla ting.

Kristus skall återställa allt vid sin tillkommelse.

1: **Kristus skall återställa Israel till sin rätta plats.**

Israel är Guds nation på jorden nu under vreden i förskingringen. Men det skall återföras till sitt land igen och återställas till sin forna härlighet och makt, så lyder löftet. I slutet av denna tidsålder skall Herren Gud återföra sitt folk ur förskingringen till dess gamla hemland. Där skola de visserligen ännu en gång förvillas och ingå förbund med antikrist, och då han bryter det förbundet, skall Israel gå igenom sin sista stora vedermöda, men när nöden är störst, är hjälpen närmast. Kristus skall då komma till sitt betryckta folk. Han skall komma på skyarna, och de skola se den de ha stungit, jämra sig över honom, bekänna sin synd, mottaga honom som sin Messias och med honom messiasriket. **Och så skall hela Israel varda frälst.** (Rom. 11: 26).

2: **Kristus skall återställa nationerna till deras rätta plats.**

1) Vid tiden för Kristi tillkommelse skola många av jordens nationer, dock icke alla, vara sammanslutna till en antikristisk världsmakt. Satan skall regera över dem genom antikrist, deras överhuvud och konung. Fiendskapen mot Kristus och judarna skall då ha nått sin höjd. De skola sammandraga sina härar mot Palestina och Jerusalem. När Kristus kommer på skyn, skola de samla sina härskaror för att strida emot honom och hans

här. Men där skall bliva en förskräcklig slaktning. Läs därom Hes. 39 kap. samt Uppb. 19: 11 och följande: "Och från hans mun utgår ett vasst svärd, att han därmed skall slå folken, och han skall styra dem med järnspira, och han trampar Guds den allsvåldiges stränga vredes vinpress." Så skall den antikristiska världsmakten krossas vid Kristi tillkommelse. Antikrist själv skall kastas i den brinnande sjön, och satan skall varda gripen och bunden för tusen år.

2) Men inför Kristus skola alla jordens nationer församlas, där han sitter på sin härlighets tron. Och han skall skilja dem i två stora hopar, goda och onda. De goda skola få besitta riket, och de onda skola förvisas till den eviga elden. Se därom Matt. 25 kap. När således Kristus har sopat de mot honom fientliga folken från jorden, skall han upprätta sitt rike för judarne och för de andra nationerna han funnit rättfärdiga. Då skall han döma jordens folk med rättvisa och lära nationerna att icke mera kriga. Då skall **friden** komma på jorden, såsom änglarne sjöngo på julnatten, **rättfärdighet** skall övertäcka jorden såsom vattnet havets botten, och jorden har fått sitt **sabbatsår. Kristus har då upprättat sitt rike på jorden.**

Herre, Herre, tillkomme ditt rike!

Men församlingen då, Kristi sanna kyrka på jorden, huru skall det bliva med den?

Jo, församlingen skall vara trogen sin Herres uppdrag att utbreda evangelium till alla jordens folk samt vandra sin höga kallelse värdig, helga

sig för Herren samt vänta hans ankomst, så skall Herren, då uppdraget är fyllt och församlingens antal fullt, själv komma och hämta henne hem. Hon har löfte om en **särskild hemförlovning.** Därom står det i 1 Tess. 4: 16—18: "Herren själv skall stiga ned från himmelen, med befallande rop, med överängels röst och med Guds basun, och de som hava dött i Kristus skola uppstå först. Därefter skola vi, som leva och äro kvar, tillika med dem bortryckas i skyar till Herrens möte i luften, och så skola vi vara med Herren alltid. Så trösten nu varandra med dessa ord."

Och denna församlingens hemförlovning tro vi skall inträffa före antikrists framträdande och är därför nära förestående. Må vi därför såsom ett Guds folk vara nyktra, vakande och bedjande samt hava olja i våra lampor, så att vi äro färdiga att när som helst möta Herren Kristus.

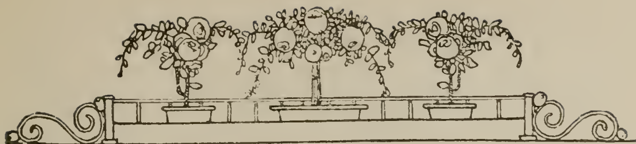
Bäst vi gå och pusta här,
tärda av en mängd besvär,
kommer Gabriel med bud,
och vi få gå hem till Gud.
Broder, syster, redo var
till att fara alla dar,
Ty du skall för tronen stå,
då du minst det tänker på.

Amen, Amen, Kom Herre Jesus!

Yellowstone Falls, Grand Cañon.

En tripp genom Yellowstone National Park.

Av **Carl O. Nelson.**

ÅRT sällskap var litet men trevligt. Och inte underligt, ty både pastor Swanson från Billings, Montana, och jag voro nygifta och med våra fruar ute på en tur genom Yellowstone Park. — Genom Paradisdalen kommo vi till Gardener, som är huvudentréen till parken, och här mötte oss Shaw & Powell kompaniets präktiga vagnar. Genom den jättelika porten med inskriptionen: "For the benefit and enjoyment of the people", började själva parkturen, som under 160 mil var en oavbruten kedja av överraskningar.

Vägen är präktig. Med Electric Peak och Sepulcher Mountain till höger bär det av genom Gardener Cañon med dess forsande vatten och vidunderliga konturer. Alltjämt framåt och uppåt, tills vi nå Mammoth Hot Springs, en kombination av underbara formationer och namn. Jupiters, Kleopatras- och Pulpit-terasserna äro de förnämsta. Vi

sågo här "The Devil's Thumb" sticka upp ur jorden oförsvarligt nära "The Liberty Cap." Litet längre upp på formationen ha änglarna sina terasser, som äro lika vackra som namnet. Men strax intill har den skälmen Amor grävt sin grotta nära "Stygian Cave" och "The Devil's Kitchen." Jag undrar, om Amor har något med de platserna att skaffa! Vi stiga ner i djävulens kök, men förmå ej stanna där länge, ty där är förfärligt hett. Vagnarne rulla återigen, och scenerierna avlösa varandra utan den minsta enformighet. Vägen svänger upp och ned, till höger och vänster, och bär det karaktäristiska namnet "Hoodoos." I denna villervalla, till vänster om vägen, har djävulen sin gravgård, och en i sällskapet anmärkte: "Att döma av monumenten har djävulen många vänner." Genom Golden Gate, storslagen och imponerande, går vägen, och bland scenerierna framträder nu under efter under.

Vi hålla in hästarne medan vi bjuda läsaren på en stimulerande dryck apollinarisvatten. Det stimulerar inte hjärnan utan ansiktsmusklerna, och på mer än ett ansikte jaga grimaserna varandra med otrolig snabbhet. Färden fortsättes. Till höger ha bävrarna dämmt upp floden med en rad av dammar och gjort det nödvändigt att spränga vägen genom ett berg. Inte ett berg av sten utan av svartaste, skimrande glas. En materia så hård, att alla borrar gingo sönder och dynamiten förlorade sin kraft. Slutligen fann man på idén att stapla upp skogen på berget, sätta eld på den-

samma samt slå kallt vatten på det upphettade stället. Berget sprang sönder bit för bit, och nu är vägen där. Har läsaren ej hört talas om rytande berg förut, så öppna nu öron och ögon, ty vi komma till ett sådant. Från en massa rämnor i

"Golden Gate."

bergsluttningen ryter och ångar det, och fruktande står man där och undrar, huru snart hela härligheten går i luften. Nu hoppa vi, inte ur askan i elden, utan från "The Roaring Mountain" till "The Devil's Frying Pan." Det låter hemskt, och sannerligen fräser det ej och luktar svavel i hålan vid vägen, så att man tycker att namnet passar förträffligt. Intet under att indianerna trodde, att

Yellowstone var djävulens hemvist. Emellan dessa platser är någonting i skarpaste kontrast till rytande berg och svavelpannor — någonting stilla och fridfullt samt rikt på skiftande färger. Det är två små sjöar, Twin Lakes, och jag tror att all världens varmaste och ömmaste färgskiftningar här äro magasinerade. Vi väckas ur våra känslor av körarens: "All aboard!"

Norris Basin är den första geyser-regionen. Här kokar och ångar det i hundratals hål, och på en plankgång vandrar man mellan svavelluktande ångor och kokande källor, som nu och då stänka sitt vatten ganska högt i luften. Mer än en hesiterar för vandringen och följer den mera säkra vägen.

Vi följa Gibbon-floden och se fallen. Skogen är här stor och stark, och rikedomen på blommor överraskande. Ett och annat rådjur betar inom synhåll, och nu och då synes en lurvig björn ogenerat betrakta oss. Där glittrar "Fire Hole River" mellan träden. Både körare och vägvisare äro fulla av historier, och på frågan varför floden kallas "Fire Hole" svaras: "If you drop a match in it, it will light." Det är alltid någon som nappar på kroken och kastar in en tändsticka. "It lights, allright", men inte fattar floden eld.

Nu komma vi till "The Paint Pots." Brun, grå och vit massa kokar här i var sitt hål, somliga ganska stora. Vid ett tillfälle blev en häst skrämd och försökte springa över ett av hålen, men sjönk och syntes aldrig mer. Det märkvärdigaste av dessa

hål är "Odd Fellows' Pot." Massan här är av vitaste beskaffenhet och i ständig rörelse. Klimpar kastas upp i luften, och i fallet bilda de de mest naturtrogna rosor. Ingen skulptör kunde forma dem bättre.

"Twin Lakes."

Det är en skam att djävulen skall vara så populär härute. Nu stöta vi på hans badkar och bläckhorn. I det senare är en bläckartad massa. Vi skynda oss att doppa våra pännor och skriva — inte kontrakt utan vykort.

Ombyte förnöjer, och nu gå vi att fiska. Lake Yellowstone ligger 7,740 fot över havet. Du har säkerligen aldrig förr fiskat så högt. Swanson har

metspöet färdigt och landar en stor laxöring. Vi ta en båt, ro ut till "The Fishing Cone", slänga ut reven, och nappar gör det naturligtvis. Nu lyfta vi upp laxen, vända oss om och — koka honom. Omgiven av kallt vatten är en liten kokande källa på en klippspets, som sticker upp ur sjön. Strax härintill i en ravin uppe i skogskanten är den berömda "Natural Bridge."

Yellowstone är mest berömd för sina geysers, och vi komma nu till de stora och starka. Riverside är den första, och vi komma fram i tid för att få våra fotografiapparater i ordning innan eruptionen inträffar. På andra flodstranden är en klippavsats, i vilken ett stort hål synes. Allt är lugnt, men nu dånar det. Ångan kommer ur hålet, och med dån och brak slungas vattenmassor upp i luften under en tio minuters tid. Den mest trogna av alla geysers är Old Faithful. Han spelar regelbundet, natt och dag, sommar och vinter, med 65 till 70 minuters mellanrum. Vi köra upp förbi det praktfulla Old Faithful Inn, upp till vårt tältläger, som ligger mitt framför geysern. Den gamle gentlemannen vilar sig för tillfället, och vi betrakta honom. Det är ej mycket att se. Den ser ut som ett gammalt brunnskar. Vi söka gå upp till kratern, men en posterande soldat varnar oss. En tysk lyckades vid ett tillfälle att med sin kamera i handen smyga sig dit upp. Väl däruppe, började Old Faithful spela. Förskräckt sprang han allt han kunde, tappade i ivern kameran och ropade till geysern: "Wait a minute, wait a minute!" Det

"Old Faithful."

är underbart att se Old Faithful i verksamhet. Först hörs det mullrande ljudet, så synes ångan, och till slut störta massor och massor av vatten ett par hundra fot i höjden. På aftonen riktas den väldiga strålkastaren ifrån hotelltornet på den spelande geysern, som upplyst av ljuset och omramad av nattmörkret företer ett lika sällsamt som storartat skådespel.

Grand Cañon är sista nattlägret. Vi tillbringade fem nätter i parken, och varje afton hade sitt program. Då samlades turisterna omkring stockelden och fingo deltaga med på bästa sätt. Här deklamerades, sjöngs och talades. Amerikanarne sjöngo: "My Country"; tyskarne: "Die Wacht am Rhein"; vi sjöngo: "Du gamla, du fria" med sådant eftertryck, att litet senare på natten bergslejonen svarade med sitt rytande. På vägen till Grand Cañon gå vi över Craig Pass, med en altitud av 8,350 fot. På själva bergryggen ligga två små sjöar inom ett stenkast från varandra. Den ena av dessa sjöar har sitt utlopp i Atlantiska och den andra i Stilla havet. Vi nalkas Cañon, som är klimaxen på sevärdheterna i parken, passera fallen på avstånd och förberedas av köraren för det största undret. Vägen svänger genom skogskanten, jorden öppnar sig och en utsikt störtar sig på oss så ögonblickligt, att våra sinnen både bedövas och förstummas. Det är någonting oerhört gripande i denna vy, som icke allenast tävlar med Niagara, Royal Gorge, Cheyenne Cañon, utan mångfaldigt överträffar dem alla. Sjuttonhundra fot under våra

fötter, i själva klyftan, glittrar och skummar floden. Vi följa den med våra blickar mot strömmen, och på avstånd se vi den hänga upp och ned för trehundratio fot, bildande det imponerande Yellowstone-fallet. Från en hundra fots vidd i botten sti-

The Angel Terrace.

ga sidorna, till dess att de på de vidaste platserna äro omkring två tusen fot från varandra. Sidorna äro sönderbrutna, och tusenden av pelare sticka upp här och där, en del flera hundra fot höga. På dess toppar ha örnarne sina bon, och genom kikaren kan man se dem mata ungarna. Över detta svalg hänger en blå himmel, och middagssolen fyller det med genomskinligt guld. Vi gå omkring

fallen till Artist Point på andra sidan. Härifrån se vi fallet närmare och färgerna bjärtare och rikare. Att beskriva denna syn är omöjligt, men minnena av densamma äro en livsrikedom, som ger mångdubbelt mera glädje än priset för resan. Strax nedanom fallet leder en stig till flodbädden. Den är brant och besvärlig, och på många ställen måste man med hjälp av rep släppa sig ned. Stigen heter "Uncle Tom's Trail." Vi började nedstigandet. Mången gång kändes det lite kusligt, men väl därnere, välan, inga ansträngningar ihågkommas. Här stå vi endast några hundra fot nedanom fallet och se vattenmassan, som för ett ögonblick står stilla i en ljusrand, bryta sig i en ljusgrön färg och nedför trehundratio fot falla genom regnbågens alla färger.

Efter solnedgången gå vi på nytt ned till Cañon för att se om färgspelet är detsamma som på dagen. Vi gå ut på klippan, och i det milda aftonljuset tycka vi oss med aposteln se det nya Jerusalems härlighet. Samma färgrikedom, men mera mild, mera dämpad, mera känslig. Det känns som om vi stode vid tröskeln av löftenas land och blickade in i framtidens rike. Andäktiga sätta vi oss ned, och en känsla av renaste njutning genomdallrar våra sinnen. Själen utbrister: "Huru stora, o Gud, äro icke dina verk! Värda att på allt sätt besjungas."

Från mörker till ljus.

Av **P. Matson.**

DET var sista dagen vi skrevo 1901. I Eokiamiao var liv och rörelse. Liksom de trånga gatorna ej varit smala nog förut, upptogos båda sidorna av oräkneliga salustånd; fronten och ingången till butikerna spärrades av vida spannmålskorgar; packåsnor och skottkärror fullastade med jordbruksprodukter blockerade passagen; risgryns- och vetesäckar, rovor, gurkor och kålhuvud dinglade från bärstänger, som skavde skinnet av bärarnes nakna, svettdrypande skuldror och ryggar; tehusen genljödo av glam och skrål, och vid restauranterna fräste och ångade det långt ut på gatan. Kommersen gick livligare än på sju marknader, och en trängsel var det, så att man knappt kunde vända sig. Vem kunde tro, att boxarupproret så nyligen hade fyllt landet med skräck och förödelse?

"Nu ha vi utländingarne här igen", ropade Tien Laosan, när han i folkvimlet stötte mot sin granne.

"Det kunde du väl icke vänta annat, när kejsaren själv måste fly för dem."

"Ja, det förstås, men de äro här på gatan. Där

borta hos apotekarns står det en nu och talar till folkhopen.”

“Vad säger du? Undrade väl jag, vad som stod på, eftersom alla människor trängde sig in dit. Kom, så gå vi dit och se vad han har för sig.”

“Se här kommer ju mrs Wang. Vad går åt gumman, tror du?”

Jo, visst var det mrs Wang, den gamle apotekarens hustru, och hon var icke nådig att råka ut för denna dag. “Jag är så ond på pojklymmeln, att jag kunde riva honom i stycken”, skrek hon. Och ingen, som var vittne till hennes ursinniga åtbörder, kunde tvivla på hennes uppriktighet. Apotekaren själv fick ock sin beskärda del med av hennes utgjutelser, emedan han var en kruka och ej kunnat hindra den självrådige sonen att tillställa en sådan skandal.

Stackars mrs Wang! Mycket upprörande hade hon under årens lopp hört om den farliga utländska villfarelsen, som allt mer vann fotfäste inom landet. Det måtte vara världens yttersta tid, när de gamle vises läror så lättsinnigt trampades under fötterna. Enda trösten var, att hon ju vore så gammal, att hon väl skulle hinna sluta sina dagar, innan detta lugna samhälle ännu smittats av tidens onda. Så kom boxarupproret och tände hopp i den gamlas hjärta. Nu skulle ju de förhatliga främlingarna och deras anhang utrotas.

Men vad hände? Kommo ej, i trots av allt, främlingarne tillbaka? Gick ej äldste sonen, de-

ras ålderdoms stöd, och lät förvilla sig, och har han icke fört med sig hem en av dessa underliga människor, som nu i egen person står där och utbasunar denna lära, som vänder upp och ned på allt! Det var dock livets prövningar i rågat mått. "Gossen drager vanära över hela släkten, och aldrig mer kunna vi se ärligt folk i ansiktet", jämrade sig mrs Wang. Hon var så förgrymmad, att hon rusade ut på gatan och gittade ej vara hemma.

Emellertid stod den så misskände främlingen i apoteket och förkunnade det budskap, som var så dyrt för hans hjärta, att han lämnat släkt och vänner och fosterland och rest tiotusentals mil för att göra det känt. I apoteket! Ja, nog skulle det föreställa ett sådant. Från det ojämna jordgolvet upp till det låga taket löper efter båda långväggarne den ena hyllan ovanför den andra, och på desamma finnas lådor fulla av damm och mögel och spindelväv och Kinas materia medica från torkade bålgetingar och ormskinn till vargklor och tigertänder. Ont skall med ont fördrivas.

Genom den bakre kortväggen leder en dörr ut till en trång kringbyggd gårdsplan, där man har lika mycket luft och ljus som på botten av en 20 fot djup cistern. Nej, icke så mycket, ty där bakom är köket, och det har ingen skorsten, utan röken bolmar in till oss, så att predikant och åhörare gråta i kapp. Den främre kortväggen åter består av flyttbara plankor, och de äro nu uttagna, så att rummet är alldeles öppet utåt den folkuppfyllda marknadsgatan.

Rummet var säkert ej mer an 30x60 fot, men på denna yta stodo, packade som sardiner i en burk, flera hundra personer. Där voro bärare, som — bara till midjan och ännu försedda med bärstänger och rep — nyss hade burit var sina 150 pounds säd eller grönsaker in till marknaden. Hantverkare i sina korta tröjor och vida benkläder trängdes med lärare och köpmän i fotsida silkesdräkter. T. o. m. en och annan kvinna hade nyfikenheten dragit dit, trots det opassande för dem att visa sig i en sådan publik.

I den brokiga samlingen igenkänna vi flera som hört evangelium i Siangyang. De voro så glada över missionärens besök, att de hade i beredskap en massa smällare att avfyra för att annonsera mötet och giva det hela en högtidlig prägel. Andra visste ej mera om oss än vad de vidskepliga ryktena berättat, och de begapade oss med en gränslös förvåning. Mångahanda bevekelsegrunder hade fört denna skara tillsammans, och vidunderliga voro deras föreställningar om talarens person och ärende. Men under allt sökte denne så klart som möjligt måla honom, som är vägen och sanningen och livet. Somliga kunde ej avhålla sig från att göra högljudda anmärkningar rörande främlingens utseende, hans språk och gester, hans påtagliga förevändningar och befarade avsikter. Hur mycket förstodo de? Vad blev hos dem totalintrycket? Det var frågor, som sysselsatte missionären, då hans travare på e. m. bar honom över de bördiga slätterna tillbaka till staden. Icke såg det

lovande ut för mänskliga ögon, men hans hopp stod till honom, som lovat vaka över sitt ord, att det ej kommer fåfängt tillbaka.

Detta var emellertid första gången evangelium predikades i Eokiamiao, första sådden till den lovande skörd, som nu håller på att inbärgas i den folkrika bygden.

Ovan beskrivna möte vart avgörande för vår unge vän Wang Fung-pang, apotekarens son. Både han och hans hustru voro förut påverkade, och nu beslöto de att, kosta vad det ville, taga steget helt ut och bliva Jesu lärjungar. Den unga kvinnan hade alla skäl att säga hedendomen farväl. Hon var en av dessa olyckliga, som ej haft glädjen att föda söner. I stället hade hon en söt liten flicka. Men den fick hon bara bannor och slag för. Den lilla varelsen hade ej förr sett dagens ljus, än den stackars modern blev utdriven och måste ligga i köld och oväder under bar himmel en hel månads tid. Allt detta till straff för att hon förtörnat gudarne, så att de ej skänkte henne en son.

Men det kostade våra unga vänner något att bryta med det fäderneärvda. När inga förmaningar hjälpte, förklarade slutligen de gamle, att om sonen icke upphörde "äta den utländska läran", så kunde de ej längre kännas vid honom, utan han finge vara så god taga hustru och barn och draga sina färde. Vi undrade, om de nyomvända skulle få kraft att stå provet, då de sålunda ställdes i valet mellan Kristus och allt de ägde kärt på jorden. Men Gud hörde våra böner och gav dem nåd att

liksom Paulus räkna allt såsom förlust för Kristi skull. De flyttade upp till Siangyang, och under alla prövningar sågo de en Guds ledning däruti, emedan de där fingo rikligare tillfällen att höra och studera Guds ord. Wang började genast gå i bibelskolan, och deras lilla dotter intogs snart på flickskolan. Allt hade nu varit väl, om de gamla föräldrarna velat ändra sitt sinne. Men till den saken kunde ej mera göras än att dagligen frambära dem på bönens armar till nådastolen.

Några månader förgingo. En utstation öppnades i Eokiamiao, men apotekarens voro förstås alltför bittra att närma sig inom hörhåll. En dag kom helt plötsligt bud till dem, att deras son hade intagit opium och nu låg döende hos utländingen i Siangyang. Dylika självmordsförsök äro i Kina förfärligt vanliga och väcka jämförelsevis ringa uppseende. Den gamla gumman förklarade ock, att det ej var mer än hon ju hade väntat. Hur kunde det annat än sluta illa, när gossen lät förvilla sig av de där människorna? Det är då rakt inte mer än lagom åt honom, fräste hon. Moder som hon var, eller hur det nu kom till, vaknade dock inom henne bättre känslor, och hon sade: "Jag måste fara dit och taga reda på sammanhanget och ordna med begravningen."

Så kom hon ridande på en åsna och höll utanför missionsstationen. Till all lycka träffade hon där en av våra troende kvinnor, som var en gammal bekant och kände hennes fientliga sinnelag. Av henne fick mrs Wang veta, att ryktet saknade

all grund, att sonen tvärtom befann sig i allsköns välmåga och studerade i utländingens bibelklass. "Men det var bra ändå att du kom", sade den troende kvinnan i all hjärtlighet. "Kom med in, så skall jag presentera dig för den utländska frun, och du får se, hur utländingarne ha det." "Nej, aldrig i tiden", protesterade den gamla harpan, som hade svurit på att skuggan av en utländing aldrig skulle falla på henne. Men den andra var icke kines förgäves. Under missionens första dagar därute, medan ännu fiendskap och misstankar voro så allmänna, skulle man knappt ha kommit i beröring med någon människa, om det ej varit för deras omättliga nyfikenhet. Här var också mrs Wangs svaga sida, och i denna sida blev hon nu angripen, med det resultat att hon snart föll till föga och skulle gå med in och "titta en stund", dock med den uttryckliga överenskommelsen att väninnan garanterade, att hon komme oskadad ut igen!

Inkomna blevo de naturligtvis på det hjärtligaste mottagna. Vi hade hört så mycket om den fientliga mrs Wang, och det gälde nu att till vad pris som helst söka omstämma henne. Min hustru gjorde således allt för att vinna hennes intresse och vänskap. Religion måste man tiga med i början, annars hade hon genast tagit till flykten. I stället bjöd man henne på té, visade henne omkring i rummen, tillfredsställde hennes nyfikenhet vid orgeln och symaskinen, frågade efter hennes hem och barn och prövningar etc. Att börja med var hon

kall och sluten. Téet vågade hon ej smaka. Men nyfikenheten tog snart ut sin rätt. Hon började göra frågor. Så småningom kom samtalet i full gång, och slutligen glömde hon alla försiktighetsmått. Högt och lågt ville hon se allting och frågade efter likt och olikt. Större delen av eftermiddagen gick, och när gumman äntligen var färdig, tog hon min hustru i handen och sade: "Nu skall jag tala om för frun, att jag är omvänd. Nu förstår jag, att missionärerna icke kommit hit för att skada oss utan för att göra oss väl, och från denna dag skall jag komma med på edra möten." Hon höll ord. Hon blev en av våra trognaste åhörare, och det dröjde ej länge förrän hon var omvänd till levande Gud.

Hennes första omsorg blev nu att söka vinna sin man och de övriga barnen för Herren. Den andre sonen var och är fortfarande en vild sälle. Flera gånger har han varit nära Guds rike, men förhärdat sig mot nådens ande. Däremot hade hon snart den stora glädjen att få den yngste sonen och hans hustru med på livets väg. Gamle Wang stod mot i det längsta, så länge han hade några krafter kvar, och hamnade sedan som ett redlöst vrak i den store Förbarmarens händer. Ett långvarigt lidande böjde hans stolta sinne, och han döptes till Kristus på dödsbädden. Han som förbarmade sig över den botfärdige rövaren, han är likadan i dag.

Gumman Wang lever än och är alltid den första att möta oss med sin fridshälsning, närhelst vi

komma till Eokiamiao. Det är värt att resa lång väg för att få se hennes glädjestrålande ansikte och hennes barnsliga förtröstan till Gud.

Nå, än äldste sonen, Wang Fung-pang, och hans familj? Jo, efter två år i bibelskolan utsändes han såsom evangelist och hans hustru såsom bibelkvinna. I tio års tid har deras fält varit utstationen Nidseidse, åtta mil väster om Siangyang. Där hava de båda nedlagt ett troget arbete, och Gud har välsignat deras bemödanden, så att det nu på platsen är en kristen församling på över hundra medlemmar. Hur många gånger hava vi ej tackat Gud för dessa nitiska medarbetare i evangelium. Det är alltid uppmuntrande att komma till Nidseidse och finna vilken god ordning och god ande som är rådande.

Dottern graduerade i sinom tid från flickskolan i Siangyang med de högsta betyg både för kunskaper och uppförande. Därefter höll hon själv skola ett par år på samma utstation, där hennes föräldrar verka. Men alltjämt längtade hon efter mera utbildning. Kallad av Gud att offra sitt liv i evangelii tjänst, kände hon behovet av ett större kunskapsmått. Vi framlade hennes sak i bön till Gud, och han ledde det så, att hon fick komma in på Women's Union College i Peking. Där har hon till våren genomgått en fyraårig kurs, och vi hoppas snart hava henne tillbaka som en av våra dugligaste medarbetare. Meningen är att anställa henne såsom lärarinna i Fancheng, i en högre skola för utbildning av lärarinnor och bibelkvinnor.

Lotsen.

Norumbega.

Av **Gustaf Wiman.**

CHARLESFLODEN är utan tvivel Amerikas mest historiska flod. Den har bytt om namn många gånger, men dess äldsta, av vår tid kända namn var Norumbega. Den faller ut i Bostons hamn, sedan den strax förut bildat en liten sjö. Följer man den upp genom Cambridge, Watertown och Waltham, möter man ett vattendrag, som utmynnar i floden och kallas Stony Brook, just på gränsen mellan staden Waltham och ett samhälle kallat Weston. Här är floden med dess många holmar och vikar och egendomliga strandformationer utomordentligt vacker. I sommartid vimla om varandra mellan uddar och grottor väl hundrade kanoter, speglande sin glada last i det mystiska djupet. Då kölden slår sin bro över böljan, företer tavlan en lika brokig och glad anblick, ty då spänna de unga stålsko på fot och tävla med varandra i vintrig idrott.

Här vid mynningen av Stony Brook ha fornforskare funnit spåren av en urgammal fästning

Norumbegatornet i Norumbega Park, Massachusetts.

och på dess ruiner byggt ett minnesmärke, ett runt torn med kullerstensmur. I dess inre leder en trappa av huggen gråsten upp till toppen, och på framsidan äro inhuggna i en stor stentavla huvuddragen av en lång och intressant historia. Detta torn kallas "Norumbega Tower", ett betydelsefullt och intressant namn, som vi strax skola se.

Det är ett unikt minnesmärke, av särskilt intresse för oss nordbor, emedan det hugfäster minnet av de nordiska vikingarnas upptäckt av Amerika och deras koloniseringsförsök här. Det var nämligen här efter Charlesfloden de slogo sig ner, vilket är fastställt genom lärda mäns trägna forskningar. Icke blott nordmännens egna tydliga beskrivningar av floden och landet m. m., utan den stad med europeisk industri och civilisation, som fanns kvar, då Amerika ånyo upptäcktes, och som det här ännu finnes tydliga spår av, har lett senare tiders forskare att hit förlägga nordmännens huvudort i "Vinland det goda."

Den som särskilt gjort sig förtjänt av tacksam erkänsla för ett mångårigt och grundligt forskningsarbete härutinnan, är professor Eben Norton Hasford, som för "American Historical Society" samlat en stor mängd gamla värdefulla kartor och beskrivningar, som han jämte egna iakttagelser och upptäckter lagt till grund för flera omfattande arbeten i ämnet. Han har därvid gått tillväga på ett sätt, som måste övertyga var och en, som är tillgänglig för bevis, att han verkligen funnit spåren av våra nordmän.

Grunden för all forskning i detta ämne är naturligtvis nordmännens egna med många belysande detaljer skildrade upptäcktsfärder och kolonisering av Vinland. Dessa färder fortsatte i 350 år till år 1347, och man har beräknat, att omkring 10,000 emigranter fraktades över i isländarnes små drakskepp. Detta stordåd, för vilket den övriga världen ej var mogen och som den ej understödde, omtalas i flera fornskrifter, men är utförligt skildrat i en isländsk skrift kallad "Codex Flatoensis." Den isländska historien bestyrkes ojävaktigt av en samtida historieskrivare, kaniken Adam av Bremen. I ett arbete av 1073, kallat "De situ Daniae", känt av hela den då bildade världen, berättar han om Vinland. Han bedyrar, att det ej var fabler, utan bestämda underrättelser, som danskarna givit honom ("non fabulosa opinione, sed certa Danorum comperimus relatione"). Det är att märka, att detta arbete utkom långt innan nordmännens berättelser voro samlade eller någon från deras skrifter känt till förhållandet. Utom denna samt biskopliga rapporter och brev till själva påvestolen, finnes det en italiensk berättelse från slutet av 13-hundratalet av Antonius Zeno. Dennes broder Nicolo företog 1390 en färd till nordliga farvatten och besökte Grönland. Han led sedan skeppsbrott vid Frislanda (Färöarna). Där kom han i lång tjänst hos en nordisk sjökonung och var med om många äventyr. Broder Antonius kom till Färöarna 1392, där han stannade i 14 år och där han nedskrev berättelsen. Han berättar om en

händelse från 1360-talet, då några frisländska fiskarbåtar drevos av stormen tusentals mil mot väster och ledo skeppsbrott vid ett land, som kallades Estitolanda och som de antogo vara en ö stor som Island. Där funno de ett ordnat samhälle, med en kung, som styrde enligt folkets vilja och bodde i en stor och mycket vacker stad, dit de fördes och där de blevo vänligt mottagna. Konungen hade många tolkar för handelns skull, som bedrevs med Engroneland (Grönland) och Drogio, ett land i söder. Bland tolkarna var en latinare, som kommit dit på samma sätt som de, den enda som de kunde tala med, ty folket hade sitt eget språk och sina egna skrivtecken. De kände europeiska yrken, bryggde mjöd och bodde i murade eller timrade hus o. s. v. Konungen förvarade gamla latinska böcker, men ingen fanns, som kunde läsa dem. Efter många äventyr bland olika folk i det fjärran landet, lyckades en av dem utrusta ett fartyg och kom åter till Frisland. Berättelsen åtföljes av en karta, som ännu finnes i behåll. Därjämte finnes ännu i behåll tre andra kartor före Columbus tid, som i hög grad bestyrka berättelsernas sannfärdighet.

En sådan auktoritet som vår store Nordenskjöld har förklarat denna berättelse fullt trovärdig, emedan ingen oerfaren på den tiden kunnat dikta dess innehåll, allra minst en italienare. Det kan väl knappast vara mer än en tanke om vilket land och folk dessa stormdrivna fiskare kommo till.

När sedan de första resandena på Columbus tid

kommo dit, funno även de en livlig industristad med helt andra levnadsförhållanden än bland infödingarna för övrigt. I denna stad fann John Walker ett garveri, där han räknade till 300 stora buffelhudar, som vardera mätte 18 fot i fyrkant. Stadens namn var Norumbega.*

Från John Cabot, som 1479 upptäckte denna del av Amerika, till och med Winthrop, 1634, tala ej mindre än 17 olika upptäcktsresande om staden eller landet Norumbega, som de på sina kartor förlägga till 43dje breddgraden. Thevet, som besökte platsen 1556, förlade den till 42 gr. 14 min., som ej är långt från Bostons latitud 42 gr. 18 min. Då David Ingraham 1569 besökte Norumbega stad, var den tre kvarts mil lång, och 1583 räknade Bellinger till 80 hus inom dess område.

Det är tydligt, att Norumbega var samma land som Zenos Estitolanda, och att hans stora och vackra stad var Norumbega stad, som nu var i stort förfall och avtagande, då den ånyo upptäcktes. Det är ock tydligt, att båda namnen äro förvrängningar av det ursprungliga. Varje resande som kom sökte på sitt språk återgiva infödingarnas namn på platserna. Vi finna därför lika många stavsätt som resande.

---

* På de äldsta kartorna förekommer namnet Noruega och Norumega. Det är väl ungefär vad som på islandsspråket skulle betyda "Nordmäns-ega", d. v. s. landegendom. Men de anglo-amerikanska författarne härleda det från Norvega, d. v. s. Norway, trogna sin vana att tillskriva Norge allt som var nordiskt.

Österland, t. ex., kunde lätt bli Estitolanda på en italienares karta. Det var vanligt, att nordmännen gåvo landskapen namn efter väderstrecken. På Grönland var det österbygd och västerbygd — och i Sverige hava vi ännu Västmanland, Södermanland, Norrland o. s. v.

Vad namn än Norumbega innesluter, visst är, att det hänvisar till nordmännens första egendomsbesittning, deras huvudort, som med tiden växte ut till en stad, varav det omgivande landet också fick sitt namn.

Frågan är nu den, var denna stad var förlagd. Det är nu ingen lätt sak att bestämma, var den eller den gamla platsen låg, som kartor och skildringar antyda, då ju många olika platser i ett stort land kunna passa in i beskrivningarna. De lämningar, som kunde finnas kvar, då europeerna kommo hit, blevo ej tillvaratagna. Då puritanerna 1620 och andra efter dem togo landet i besittning, hade de ingen som helst kunskap om nordmännens kolonier, utan tillskrevo indianerna allt vad de funno, som kunde bevisa att andra varit i landet före dem. De voro ej heller några vetenskapsmän, som förstodo att tilldöma en gammal ruin eller andra fynd något historiskt värde. Det är känt, att de funno dyrbara smycken av guld och andra metaller, som fingo vandra sin väg till guldsmeden att nedsmältas.

Efter ett grundligt och vittomfattande studium av alla hithörande förhållanden blev dock prof. Hasford fullt övertygad om, att Charlesfloden var

den gamla Norumbegafloden, och att staden med samma namn varit förlagd vid dess stränder. Han började därför sin undersökning här och fann snart, att nuvarande staden Watertown är byggd på ruinerna av gamla Norumbega. Redan på gränsen mellan Cambridge och Watertown fann han platsen där Leif Erikson landsteg och byggde sina "bodar." Han fann grundvalarna till alla de hus, som enligt beskrivningarna byggdes, samt en del föremål och verktyg, som hört nordmännen till. I Watertown fann han miltals av gamla murar och vallar. De gamla vikingarna hade förstått att fördjupa floden genom att hoptränga vattnet inom murar på båda sidor, murar, som ännu i dag tjäna sitt ändamål. En mur tvärs över floden dämmer ännu upp vattnet. Han fann deras fiskvägar och kanaler för fiskar, enligt deras egna beskrivningar. Han fann skeppsvarv och dockor, terassformiga lekvallar och amfiteatrar samt en massa grundmurar till hus o. s. v. Utan att först hava varit till Stony Brook beräknade han att där finna spåren av en gammal fästning och anläggningar för fisket. Han kom dit och fann genast, vad han sökte. Han fann ett fästningsdike i halvcirkelform 1,000 fot långt, väl murat och stensatt på 10 fots djup under jorden. Ovanpå växa nu stora träd. Fiskerianläggningarna voro otroligt stora. Ett område icke mindre än fyra acres längs floddeltan är sinnrikt stensatt med stora släta stenar, därav bäcken har sitt namn. Väl gjorda kartor och fotografier pryda Hasfords arbeten.

Underliga känslor genomströmma nordbon, när han besöker dessa platser, där hans beryktade förfäder en gång byggde och planterade i ett okänt land.

Att en hel del kritik över detta forskningsarbete ej uteblivit, säger sig självt. De som ej vilja tro, att nordmännen, om de alls voro här, försökte sig på kolonisering, de förklara de funna lämningarna för en olöst gåta, ty de medgiva, att man ej utan vidare kan tillskriva indianerna dessa lämningar. I allmänhet röja de anglo-amerikanska författarna stor okunnighet rörande skandinaviska förhållanden. Men det gives sådana, som tro på påven mer än på Gud, och då påven högtidligt förklarat, att det katolska helgonet Columbus var den förste europé, som upptäckte Amerika, då gives för dem intet val. Det finnes nog med blind partiskhet och förvänd raskärlek, för att en stor del skall ignorera varje bevisföring, som ej uppehåller den en gång antagna åsikten.

Ett gemensamt misstag, som de amerikanska författarne göra, är att sammanblanda uttrycket "nordmän" i de gamla berättelserna med "norrmän." Detta har ju ingen särskild betydelse i fråga om upptäckten av Amerika, men det har sin betydelse för oss svenskar, alldenstund norrmännen få en alltför stor brorsdel av den gloria, som ännu tillfaller vikingarnas arvtagare.

Då ju "nordmän" hade precis samma betydelse som i våra dagar "skandinaver" och således var ett gemensamt namn för svenskar, norskar, dan-

skar och isländare, vilkas vikingaskaror drogo åt alla håll och underlade sig länder och folk till höger och vänster, är det ett oförlåtligt misstag att tillskriva norrmännen hela äran. Enligt beräkning hade de gemensamt en flotta på 10,000 skepp, bemannade med 80,000 djärva sjömän, för vilka Europas stormakter bådo: "bevare oss milde Herre Gud!"

Att ej Norge hade större del i upptäckandet av Vinland än Sverige, skola vi med några fakta visa.

För det första hade varken Norge, Sverige eller Danmark någon direkt del i denna upptäckt. Det var Islands och Grönlands vikingar, som utförde denna bragd. Island var vid denna tid och allt framgent i omkring 400 år en fullt självständig och oberoende republik, som hade mindre gemensamt med moderländerna än de inbördes med varandra.

För det andra var ej Island koloniserat endast från Norge, utan från hela Skandinavien. Det talas uttryckligen om många svenskar, som emigrerade till Island, vilket ock är helt naturligt, då ju ön upptäcktes av en svensk. Gardar Svafarson upptäckte och kringseglade ön år 861. Efter honom kallades den till en början Gardarsholm. Sedan blev det Snöland, och sist Island av lätt begripliga skäl.

Inom loppet av 60 år var Island fullbyggt (enligt Are Frode). Att emigrationen till Snölandet tog så stark fart, berodde på särskilda förhållan-

den i hela norden. Det var stora omvälvningar, som började i Sverige, fortsatte i Danmark och slutade i Norge. Hittills hade norden haft nästan lika många konungar som fria män. Den som ägde ett skepp och ett stycke land, var en kung, modig nog att trotsa hela världen. Men Ingial Illråda i Sverige började göra slut på småkungaväldet med att innebränna vid ett gästabud en stor mängd småkonungar och underlägga sig deras riken. Det blev en kamp på liv och död mellan konungamakt och hövdingamakt, som ännu fortsatte i Sverige, då Harald Hårfager gav löftet att ej klippa sitt hår förrän han underlagt sig hela Norige. Men de fria, stolta och egenmäktiga vikingarna voro i allmänhet ej hågade att bliva storkonungarnes vasaller. Just då kom upptäckten av Island ganska lägligt.

I våra dagar är det mest fattigt folk som emigrerar; på den tiden var det de mäktiga och rika, som drogo i väg, ja, så förnäma, att somliga av dem kunde kalla kungen farbror. En sådan svensk storgubbe vid namn Helge Övindson utbredde sig med sitt folk över en stor del av Island. Från honom härstammade den store skalden och hävdatecknaren Snorre Sturleson, som vi hava att tacka för vad vi nu veta om dessa förhållanden. Här på den avlägsna ön levdes ett helt och hållet nordiskt liv, ett efterspel till de urgamla förhållandena i norden. Nästan allt vad vi veta om våra fäder, deras religion, allmänna och enskilda liv, lagar och land, hava vi fått från Island. Där levde de

gamla minnena kvar i sagor och sånger, och där har det urgamla nordiska språket bibehållits ända till våra dagar samt den gamla skrivkonsten. På detta språk skrev Sturleson sina odödliga runor. Här hade de ingen kung, men den frihet som rådde var ändå ej självsvåldets. På tinget avgjorde folket sina angelägenheter, stiftade lagar och valde män att vaka över deras efterlevnad. Och det var detta fria, trotsiga och djärva folk, som först upptäckte Grönland och sedan Vinland.

De som hänföra nordmännens Vinlandsfärder till sagans område, anföra att deras kolonisering ej blev varaktig och därför obevisad. Men då dessa färder fortsatte enligt berättelserna i 350 år och ännu på Columbus tid en nordmannastad fanns kvar, således efter 500 år, då kan man gärna ej tala om ovaraktighet. Det är ock bevisat, att indianerna mottagit inflytande från en högre ras, som lyft somliga stammar till en jämförelsevis hög nivå. Men att även Columbus fick sina första tankar på en värld i väster från nordmännens berättelser, är väl så gott som bevisat. Vi veta, att han omkring 1477 besökte Island, och en katolsk författare påstod, att han där fick en ingivelse av den helige Ande att uppsöka ett land långt i väster. För övrigt voro de på den tiden på sina håll ej så okunniga om nordmännens Vinland som man i våra dagar håller troligt. I det vatikanska biblioteket i Rom finnas dokument, som ännu vittna, att påvestolen drog inkomst från ett biskopsdöme på andra sidan Atlanten hundratals år före Columbus

dagar. Bland dessa finnes ett daterat "Ann. Dom. MCCCXXVII et XI die mensis Augusti."

Att dock isländarnes Vinlandsfärder slutligen upphörde, hade sina giltiga skäl. Först och främst var ej världen ännu mogen för en sådan upptäckt som denna. Isländarne lämnades ensamma med sina upptäckter. Icke ens de skandinaviska moderländerna visade något intresse därför, upptagna som de voro med inbördeskrig och fejder. Det övriga Europa hade blickarna riktade på Jerusalem, dit miljonhärar drogo under korsets tecken för att befria Kristi grav från hundturken. Påven var under dessa tider världshärskaren, och han hade andra järn i elden att sköta om än Leifs "skrälingar" bakom havet.

Men det trotsiga vikingasinnet skulle nog ändå ej hava givit upp, om ej den farligaste och mäktigaste av alla människans fiender hade så grymt ställt sig i vägen till det stora målet, nordmäns "ega" i fjärran land. Det var döden, den bleka och grymma döden, som nu fick namnet den digra döden, emedan hans rov blev så stort. Minst 25 miljoner människor dogo i Europa på några månader. I Sverige bortrycktes minst två tredjedelar av befolkningen. I hela Värmland fanns det blott en dräng och en piga kvar, och i Upland endast en sjättedel av befolkningen. På Island var det enahanda, och påven skrev om de grönländska och vinländska kolonierna, att det var en allmän ödeläggelse. Det säger sig självt, att amerikafärderna skulle upphöra under sådana förhållanden på

en tid, då en sådan färd måste hava varit lika äventyrlig som en nordpolsfärd i våra dagar.

Utrymmet tillåter ej den behandling av ämnet, som det förtjänar. Men ändamålet med denna uppsats är att rikta vår svensk-amerikanska ungdoms uppmärksamhet på Norumbega, som betyder, att nordmännen ägde en del av detta land 500 år före Columbus dagar. Den skandinaviska och ej den romerska kulturen har därför den första rätten till detta land, en rätt, som det hör nordmännens arvtagare till att försvara och befästa såsom en nationalplikt och nationalära.

Fader Vår

AV D. NYVALL.

Vår fader, du som uti himlen höga
för evigt bor i osett majestät
i ljuset där, som intet mänskligt öga
du genomtränga och beskåda lät!
I stoftet här jag, stoftets barn, fast föga,
har spårat dina fjät.

Vår fader dock du är, vår fader kallas,
hög i din makt, i nåd den lägsta när.
Du lyssnar villigt, då ditt namn åkallas,
till bönen och den bedjandes begär.
Att dig tillbe som fader, min och allas,
O, Fader, själv mig lär.

Främst då ditt dyra fadersnamn jag vörde
och akte heligt över alla namn,
som nyckfullt ryktes snabba vågor förde
till mänsklig äras eller glömskas hamn,
ett flyktigt lån, som ditt namn återbörde
i evighetens famn.

Min konung du allen, stor utan like,
din kungabalk uti mitt hjärta skriv,
att alla lägre majestäter vike
med sina lagar, egenviljans kiv.
Kom till din tron, kom, konung, till ditt rike
och ensam herre bliv!

Din vilja ske, o Fader, här på jorden
fullkomligt såsom den i himlen sker,
där varje ängel förr än kallad vorden
med lyftad vinge sig på väg beger.
Så lär mig villigt taga dig på orden,
när jag din vilja ser.

Giv oss vad för vår nödtorft vi behöva,
ett tarvligt och tillräckligt eget bröd,
ej nöd och brist, som mod och krafter röva,
ej heller rikedom och överflöd,
som högre ävlan söva och bedöva
med själens hungersnöd.

Räck åt min samvetshunger brödet bästa,
förlåtelse för all min skuld och brist.
O, låt mig vid det rika bordet festa,
där nåden bjudes både först och sist.
Förlåt, som jag förlåte glatt min nästa
för din skull, Jesus Krist.

Förskona mig från frestelsernas villa,
där du ej leda och bevara kan.
Lär mig att sky den väg du ej kan gilla,
hur jämn och skön och blomsterkransad han,
att hellre lida ont än göra illa,
i alla skiften sann.

O Fader, fräls mig från det ondas välde,
från dess förförelse. Mig lär att se
med öppna ögon de försåt det ställde.
I mörkret ljus, i striden mod mig ge.
Ur nät du rev, ur oväns hand du fällde
din frälsning mig bete.

Din makten är, har varit och skall bliva
i alla evigheters evighet.
Oräkneliga världar hyllning giva
dig, alla majestäters majestät.
Ej makt förmår att väldet från dig riva.
Orubbligt bliver det.

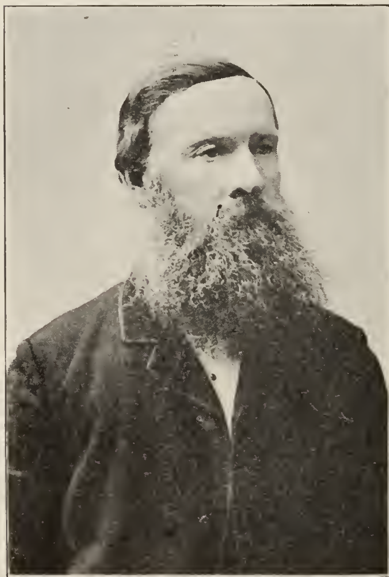

En gammal veteran.

Av **J. J. Johnson.**

I DEN natursköna provinsen Värmland finnes en socken, som kallas Gräsmark. Den gränsar mot öster till Sunne och Lysvik, mot väster till Gunnarskog och Magneskog, i norr gränsar den till Lekvattnet och i söder till Brunskog. Den långsträckta Rottensjön vid socknens östra sida ger landskapet en idyllisk och inbjudande anblick.

Predikanten P. Persson

De första, som i dessa trakter predikade evangelium, voro norrmän. En av dessa hette Ole Skullerud, en annan Bryngel Kasa. De voro stränga lagpredikanter, likaså Ole Fångnäs. Så kom-

mo andra mera evangeliskt sinnade, t. ex. Johannes Johanson och Gunnar Anderson. Folket i denna socken var på denna tid djupt försänkt i andligt mörker och synd, i synnerhet dryckenskap. Bränvin flöt i strida strömmar vid begravningar, bröllop och auktioner, ja, vid kyrkan. Man skulle efter högmässan ta sig den så kallade "kyrksupen." På det sättet förflöt livet för de allra flesta. En och annan hörde till de s. k. "väckta", vilka sjöngo psalmer, bådo till Gud och sågo syner. De förutsade bland annat, att "Andens män" snart skulle komma för att undervisa folket om vägen till himmelen. Det gick snart i fullbordan.

Några uppstodo ganska snart ur folkets egen krets. Om en av dessa, vilken ovedersägligen gjort den största insatsen i Gräsmarks Missionsförenings verksamhet, vill jag i korthet berätta. Hans namn är P. Person från Säterhöjden. Såsom yngling rördes han djupt av folkets andliga nöd och började en söndagsskola, den första i sitt slag i Gräsmarken. Det är nu omkring femtiofem år sedan. De troendes antal förökades, och en missionsförening bildades år 1864. Några av dess medlemmar lade märke till den begåvning, som röjde sig hos den unge söndagsskolläraren, och nödgade honom att predika. Kort därefter blev han sänd till Ahlbergs predikantskola, och efter avslutad kurs blev han enhälligt kallad till missionsföreningens predikant, vilken kallelse han sedan innehaft i fyrtiofem år.

Detta är med all säkerhet ett enastående förhållande bland oss missionsvänner på båda sidor om världshavet, att en predikant, som växt upp bland folket på platsen, kunnat verka med välsignelse och framgång i en och samma församling i femtio år. Orsaken därtill är ömsesidig kärlek och förtroende samt uthållighet i prövningen. Sex statskyrkopräster hava under den tiden verkat inom socknen. Den ene efter den andre har kommit och gått, men Person har stannat kvar.

Många och växlande äro de erfarenheter, som P. Person under detta halva sekel av sin verksamhet fått göra. Ibland har han varit upphöjd och prisad av folket, andra tider nedtrampad i stoftet. Det ena såväl som det andra har han burit med det största lugn och jämnmod. Se här tvänne exempel.

År 1881 kom kyrkoherde O. F. till Gräsmarken. Han kom till pastoratet varmt rekommenderad såsom en troende man och vann för en tid stor popularitet bland alla. Några troende drogo sig även tillbaka från missionsföreningens verksamhet. De känslor, som då rörde sig på djupet i den trogne predikantens själ, ha endast han själv och Gud reda på. En dag möttes kyrkoherden och Person, när han var stadd på en av sina resor för att förkunna Guds ord. Person hälsade artigt. Kyrkoherden var vred och anföll honom skarpt för villfarelse i läran samt avslöt anfallet med följande bitande ord: "Nu skall jag gå åstad

att bilda en ny evangelisk lutersk missionsförening, å sen ska Person slippa att segla under en falsk flagg." Därpå svarade Person lugnt och träffande: "Ja, om det är så, att kyrkoherden måste bilda en missionsförening inom kyrkan, då har kyrkoherden därmed själv i den handlingen bekänt den brist, som råder inom henne, och att något behöver göras till bot för hennes djupa förfall." Kyrkoherden for sin väg utan att svara. Framkommen till ort och ställe, där den tilltänkta luterska missionsföreningen skulle bildas, tog han till ordet och frågade en av sina mest trogna stödjepelare, Per i Myra, som för övrigt var allmänt känd för sina grova svordomar och sin girighet, vad han trodde om företaget. Per, som i det ögonblicket utan tvivel tänkte mer på sin plånbok än på en ny missionsförening, svarade på sitt naiva sätt: "Jaa, inte vet ja' va' en ska' tro; dä ä' så möe som går an nu för tia. Ja' vill allt tänk' mä för först." Med sådana män i spetsen som Per kunde det icke bliva mycket bevänt med den nybildade missionsföreningen.

På en av sina vidsträckta predikoresor i socknen kom Person en dag att gå förbi en stuga, där en klandersjuk broder bodde. Den värde brodern påträffades händelsevis utanför på gården. Han började genast utbreda sig över det beklagliga tillstånd, som var rådande inom socknen, och avslöt klagovisan med att storligen förundra sig över Persons uthållighet att sålunda kunna fortsätta sin

verksamhet, ehuru aldrig några själar blivit omvända genom hans predikan. Person svarade, att han förundrade sig isynnerhet däröver, att en för Guds sak så ömhjärtad broder som denne likväl aldrig haft ett uppmuntringens ord att giva en Herrens tjänare, men väl mycket att säga som nedtryckt modet. "Och, broder", tillade Person, "jag har gått förbi din stuga många gånger trött och missmodig, men aldrig har du sagt: Kom in, broder, och vila dig en stund, så få vi samtala och bedja med varandra." På det sättet blev den klandersjuke broderns mun tillstoppad.

Den 30 augusti detta år firade denne frejdade och trogne predikant tillsammans med sin församling femtioårs-jubileum. Anslutningen var talrik och högtidsstämningen gripande. Tre missionshus hava byggts i socknen under hans femtioåriga verksamhet. Missionsföreningen har utvecklats genom hans trogna arbete från ett litet senapskorn till ett stort, kraftigt, skuggrikt träd. Tre ungdomsföreningar verka bland det uppväxande släktet i harmoni med församlingen. Fjorton predikanter hava utgått ur skötet av denna vänkrets, av vilka några redan äro ingångna i vilan, andra äro i verksamhet på olika platser i Sverige, och några här i Amerika.

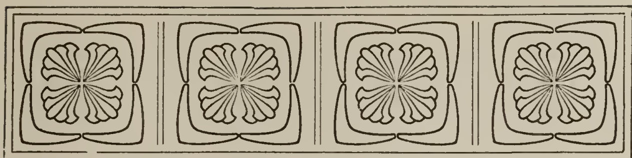
För två år sedan passerade predikanten P. Person den 70de milstolpen på sin levnadsbana. Han var då föremål för många trogna vänners hågkomst och lyckönskningar. Hans verksamhet ut-

gör ett kraftigt bevis därpå, att det är möjligt för en predikant och församling att verka Herrens verk tillsammans till och med ett halvt sekel och utföra ett framgångsfullt arbete, om de bara tro så ömsesidigt och även ömsesidigt förtrösta på Gud i motgången.

Första utgående klassen vid seminariet i Kingchow.

Förstlingen från Kingchow seminarium.

Av **Carl J. Nelson.**

EDFÖLJANDE bild visar den första klass, som graduerat från vårt gemensamma seminarium i Kingchow, Kina. De som i våra missioner brutit mark och sått under tårar kunna med oss glädjas, att vi kommit så långt att vi från en gemensam skola kunnat utsända förstlingen av arbetet.

Se på dessa unga män! Bakom den långa raden står den filosofiskt anlagde, f. d. Buddha-prästen, T'ang Wen-y. Han har för länge sedan tröttnat på Buddha och svurit Kristus trohet. Han skall tvivelsutan leda många på själavandring uttröttade själar till den rätte frälsaren. Sedda från åskådarens vänster sitta de övriga i följande ordning: Yin Yu-chow, Wang Han-chen,. Chu Tachang, Hsiong Wei-chiao, Ch'ai Pei-chen och Hu Teh-sin.

Hu, Wang och Yin började sin bana som tjänare hos missionärer. De växte från köket till studiekammaren och utgå nu kanske med en mera praktisk förberedelse än om de endast hela sitt liv varit "literati." Om jag ej missminner mig, var det om Chu Ta-chang som en av hans grannar yttrade, med anledning av hans förkovran i visdom, ålder och nåd, att om man ville att det skulle bli "folk" av gossarne, skulle man sända dem till skolan i Kingchow — ett ej obetydligt erkännande av den gule åkerbrukaren. Hsiong är en lärd man från begynnelsen och tjänade som språklärare hos missionärerna. Han kommer nog att lämna spår efter sig i tal och skrift till Jesu ära. Ch'ai är den förste av Siang-yangs skolgossar som sändes hit. Han är nu stationerad i Nanchang-distriktet. Han underhålles af fru Samuelson i Terrehaute, Ind. Yin Yu-chow är också stationerad på vårt fält i Kingmen-distriktet. Kansasbröderna S. Lundeen och O. E. Almström underhålla honom. De övriga tillhöra södra (svenska) Förbundets fält och äro alla i fullt arbete på olika platser i Hupeh-provinsen.

Klassens motto var "Avskild för Herrens verk." Må dessa unga bröder bliva till stor hjälp uti vår och Herrens gemensamma mission!

Kärlek och Fred.

En ängel ifrån himlens gyllne sal,
Där tusen solars silverskimmer blänker,
Till jordens dystra, skuggomhöljda dal
På lätta vingar sakta ned sig sänker.

Han kommer där — ack se, hur gudaskön!
Vad majestät uppå hans panna tronar!
Hans blick är ljuvlig som en moders bön,
Hans stämma skön som näktergalens tonar.

Han bär en snövit fana i sin hand
Och smekes av dess flikar ömt på kinden.
Nu sätter han sin fot på jordens land,
Och med hans lockar leker västanvinden.

Vad heter ängeln? **Kärlek** är hans namn.
Han kommen är direkt från himlens boning
Att samla jordens släkten i sin famn
Och stifta mellan fiender försoning.

Han kommer för att hela sargat bröst
Och sammanknyta brustna hjärtetågor
Och med sin stämma, full av himmelsk tröst,
Till glädjens lugn förvandla sorgens vågor.

Stå upp, o mänsklighet, tag vänligt mot
Den gudaängel ifrån fridens länder!
I folk och kungar, samlens vid hans fot
Och räcken där varandra brodershänder!

Hans fana heter Fred — o, höjen den,
I tappre krigarörnar, högt bland eder!
Må friskt hon fladdra över edra män
Och bli ett kungsbanér för edra leder!

Då skall kring edra nu så dystra fjäll
En dag gå upp med brus av högtidspsalmer
Och jorden bli ett lyckans fröjdkapell,
På alla sidor prytt med gröna palmer.

Gustaf Tjellström.

Regnbågens predikan.

Av **D. M.**

NÄR regnstormen är över och solen åter tittar fram, utvecklar sig på himlafästet en sällsam båge av färger, som alltid hälsats med glädje av jordebarnen. Leende ansikten riktas mot skyn, och i människors hjärtan bor en känsla av hopp och befrielse. Det har så varit sedan urminnes tider, alltsedan den dag då Gud talade till Noa och sade: "Min båge har jag satt i skyn; den skall vara tecknet till förbundet mellan mig och jorden. Och när jag härefter låter skyar stiga upp över jorden och bågen då synes i skyn, skall jag tänka på det förbund, som ingåtts mellan mig och eder jämte alla levande varelser, att vattnet icke mer skall bliva en flod, som fördärvar allt kött."

Regnbågen är en påminnelse för människan, att Gud tänker på henne i nåd. Den är ett lysande tecken på himmelens sky, att Gud har sin lust i att hjälpa de hjälplösa och trösta de sörjande. Den är en tyst men vältalig predikan för alla Guds prö-

Regnbågen.

vade och betryckta barn, att efter regn kommer solsken, att varje livets storm har en övergång, att de djupaste moln omsider måste vika och solen stråla fram. Må vi därför hörsamma denna predikan, när vi dväljas i livets skuggor, när nöd och lidande trycker. Allt har en övergång. Guds vackra båge i skyn försäkrar, att Gud tänker på mig, att mina sorgedagar skola hava en ände. Mörkret viker. Tålamod blott!

Tänk, när dimman har försvunnit, och den ljusa, sälla höjd
utav solen klart belyses, o, vad sällhet, o, vad fröjd!
Faderns löfte vi påminnas, då vi bågen se i skyn
och varandra, bröder, känna. Ej av dimma höljs vår syn.
Vi förstå varandra då,
aldrig mer vi skillda gå.
På den solbelysta morgon, då all dimma borta är,
vi förstå varandra bättre än vi nånsin kunnat här.

(**Efter en målning av Michael Angelo i Vatikanen.**)

Profeten Daniel.

Av **A. Serenius.**

"Daniel, du älskelige man." Dan. 10: 11.

"Se, seklernas väkter förrinna så sakta
och släkterna komma och släkterna gå;
men minnena leva — må kärlek dem vakta,
må **senkommen** släkt ej det gamla försmå!"

TORA män ha stora budskap. Och alla verkliga budskap äro odödliga. Daniel var en korad gudsman med ett stort budskap, alltid färskt och tidsenligt. Han talar också lika kraftigt genom vad han är som genom vad han säger. Hans budskap är såsom vore det enkom skrivet för vår tid. Kanske det därför kunde tjäna att låta enskilda drag därav framstå i vår julbok.

Daniel föddes i en stormig tid. På grund av synd och därav följande inre förfall var Juda rike nära sitt slut. Jerusalem hade redan varit belägrat av den assyriske konungen Sanherib under den gudfruktige konung Hiskias tid. Men då uppträdde profeten Jesaja och tröstade konungen samt bad till Herren om sitt folks förskoning. Och en

natt gick Herrens ängel ut och slog 185,000 män i assyriernas läger. Men i Jojakims tredje regeringsår kom Nebukadnesar, konungen i Babel, intog Jerusalem och bortförde folket i fångenskap samt tog kärlen i Guds hus och förde dem till sin guds tempel i Babel. Nu var det slut med Juda rike. Och den 17-årige ynglingen Daniel fick med sitt folk gå i fångenskap till ett fientligt land. Men i det främmande landet är det som Daniels karaktärsskönhet träder fram i sin glans. Daniel utvecklar sig till en riktig mönsterkaraktär, beundrad av många men hatad av andra. Dock se vi honom aldrig vackla, varken vid det gudlösa hovets frestelser eller de många lidanden, han hade att utstå annorstädes. I storm, som lugn, i medgång och motgång var han alltid densamme enkle och gudfruktige Daniel. De flesta av bibelns rättfärdiga se vi någon gång falla och förgå sig. Daniel icke så. Hela hans liv är, så långt bibeln vet, utan en fläck. Varken lock eller trug kunde förmå honom att avvika från Guds vilja. Det, som var synd i Jerusalem, är ock synd i Babel. Så resonerade Daniel. Han dagtingade därför aldrig med synden. Därför blev han också den man han blev. Att han i tidiga år sökte sin Gud, var naturligtvis bestämmande för hans mandom och hans ålderdom. Det gav riktning och mening åt hela hans liv. Han var en man, som rådgjorde med himlen och alltid inväntade Guds svar. Och efter det handlade han sedan. På honom kunna Tegnérs ord tillämpas:

"Uppe bland de höga stjärnor
skrevs den väldiga bedriften,
för vars skull jag kom hit ner.
Icke tidens kloka hjärnor,
ej den falska lyckans skiften
hämma hennes fortgång mer.

Därför går jag trygg och lika,
huru än mitt rykte ljudar,
vart mig ock mitt öde för.
Ej för mänskor vill jag vika,
endast för de höge gudar,
vilkas tysta röst jag hör."

Allvarliga tider ha alltid danat stora, karaktärsfasta andar, då däremot lugn och välmåga ofta skapat karaktärslösa och nöjeslystna odågor och veklingar. Hårda tider fostra dådkraft, ädelmod och högsinthet. Oförtjänt medgång gör oftast människor till simpla vällustingar. Eller för att åter tala med Tegnér:

"Fåfänglig, glitterströdd, småsinnad, avundsam,
med sina små begär, med sina halva dygder.
— — — — — — — — — —
Du leker utan blygd på fädrens helga stoft
och jollrar flärdens ord och fångar blommans doft."

Är icke samtiden, barn av bättre omständigheter än fädernas, ett kraftigt väckelserop till oss i det avseendet, om vi blott hade ögon att se med och öron att höra med?

Icke många visa, icke många ädlingar äro kallade, säger Paulus. Ädlingen Daniel var dock kallad. Olik mängden i forntid och nutid, lät han

icke sin höga börd stå i vägen, då det gällde att söka sina fäders Gud och att leva ett människovärdigt liv. Sedlighet och dygd aktas ofta minst på samhällets höjder. Så var det icke med Daniel. För honom var Guds vilja avgörande. Att förhärliga sina fäders Gud och hjälpa sitt av Herren så hårt tuktade folk i ett främmande land var hans livsmål. Gudsfruktan var icke för honom en börda, som han gärna lade av, då det passade, utan en makt, som bar honom över de allra största svårigheter. Detta är också gudstrons innersta väsen. På grund av hans säkra fäste i Gud kunde icke den yttre medgången förmå honom att vika en hårsmån från sanning och rätt. Om judisk fånge eller en högt ombetrodd statsman vid det kungliga hovet i Babel, betydde ingenting för Daniel i detta fall. Sådant är själsstorhet och andligt adelskap, dygder som kommo till mognad i Daniels liv.

Daniel var en fager man. Men hans skönhet var själens. Dygden bodde i hans bröst och behärskade personligheten. Han är en av det gamla förbundets riddersmän. Att gå pliktens och gudaktighetens väg var hans lust. Och endast det är dygd, som sker utan annat tvång än själens maning. Påtvingade dygder försköna lika litet den inre människan som smink den yttre. Yttre handlingar äro blott dygdens uppenbarelseformer. En förskönad yta utan inre sanning är en styggelse. Och hon bedrager sällan någon mer än ägaren. Allt skrymteri är genomskinligt. Det bor i glashus.

Daniel uttyder handskriften på väggen.

"Den har rätt att allting våga,
som djupt ned i hjärtat har
klippfast tro på himlasvar",

kväder skalden. Daniel hade en sådan tro. Därför kunde han utan förskräckelse tyda syner och drömmar. Därför vågade han ock att trotsa falska vänners list och småsinnade avundsmäns planer. Ja, t. o. m. konungens stränga förbud enligt Meders och Persers lag aktade han för intet mot att följa sitt inre sanningsmedvetande och sin Guds vilja. Eldsugnen kunde icke förmå honom att tillbedja den gyllene bildstoden, eller lejongropen att upphöra med sin tre gånger om dagen hållna bön med fönstret öppet mot Jerusalem. Han skämdes icke för att inför hög och låg i det främmande landet visa sin kärlek till Gud och fosterlandet. Det är en man det, en gudsman. Och hans tro på himlasvar kom icke på skam i den onda tiden. Elden kunde icke förtära honom och lejonen kommo icke vid honom. En, som liknade en Gudason, gick med honom i lågorna. Han tillslöt ock lejonens munnar. Det bor en Gud i himmelen, som vakar över de sina. Att tro på honom är också vad människan djupast behöver. Hon är född med gudsbehov och kan aldrig tillfredsställas med det närvarande. Sannt sjunger därför Betty:

"Du längtar, mänsklighet. En längtans glöd
förtär ditt inre — själv du brinner.
Du lider av en oförklarlig nöd.
Du trår — du hungrar efter livets bröd
— men vet ej var du detta finner.

Kom med — sträck vingen över jordens grus.
Låt tidens midnattsmörker dig ej skrämma,
och hisna ej för varje tidsvågs brus;
du snart skall bada dig i morgonljus
och höra änglahänder harpor stämma."

Daniels gudsfruktan stod honom icke heller i vägen, då det gällde att vinna framgång i detta livet. Ty Daniel steg i makt och anseende till dess han blev konungens närmaste man. Genom sin vishet och gudsfruktan står Daniel icke blott en fläckfri man i ett hedniskt hovlivs många frestelser, han blir också till den största välsignelse för sin och andra jordens nationer. Han fick ävenledes den glädjen att se sitt folk befrias från träldomen i Babel. I avskedets stund lyste han över det Guds välsignelse. Själv stannade han, på grund av sin höga ålder, kvar vid det persiska hovet, bidande ett annat uppbrott.

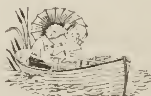
Såsom profet och siare står Daniel i en klass för sig själv. Han är gamla testamentets apokalyptiker, liksom Johannes är det nyas, i högre grad än någon annan profet. Från sitt utsiktstorn bredvid världskonungars tron ser han deras och andra riken ramla och nya uppstå i de fallnas ställe för att i sin tur drabbas av samma dom. Från denna profetiska höjd avslöjar han i de mest storartade bilder den kommande tidens händelser. Genom syner och uppenbarelser får han Guds svar på sina böner. Han är därför rådgivare och uttydare vid konungens rådsbord, en förnäm man för de visa i landet. Så gör Gud med den han vill ära. Ofta

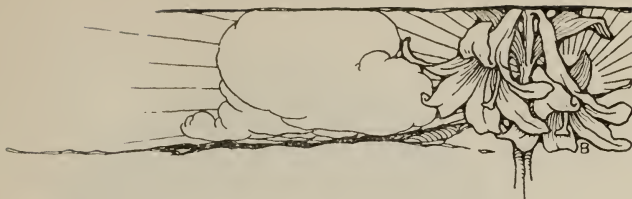
måste han skildra framtiden mörk för dem, som makten hava i denna världen. Men alltid lika trogen. Han ser en sten lossas utan människohänder, som skall förstöra den jordiska konungamakten. Han ser en, som liknade en människoson, komma på himmelens skyar och gå fram till den gamle av dagar. Åt denne människoson gives ett evigt välde, som aldrig skall förstöras. Detta är gudsstyrelsens mål. Synden och hedendomen skola krossas och Herren ensam regera i rättfärdighet.

Sin sista stora syn hade Daniel på Tigris stränder. Där blev han ock tillsagd att gå bort och vila sig till ändens tid. Och så, medelst en kyss från den gamle av dagar, lades detta utkorade redskap, detta stora snille, denne statsman och siare utan like vid omkring 90 års ålder till evig ro under löfte från Gud om att uppstå till sin del vid dagarnas ände, en del som visserligen skall bliva stor.

"De förståndiga skola lysa som himmelens sken och de, som många hava undervisat till rättfärdighet, såsom stjärnor i evigheters evighet." Dan. 12: 3.

"Fatta mod som Daniel, mod att ensam stå,
mod att ha ett fast beslut, följa det också."

John Howard Payne.

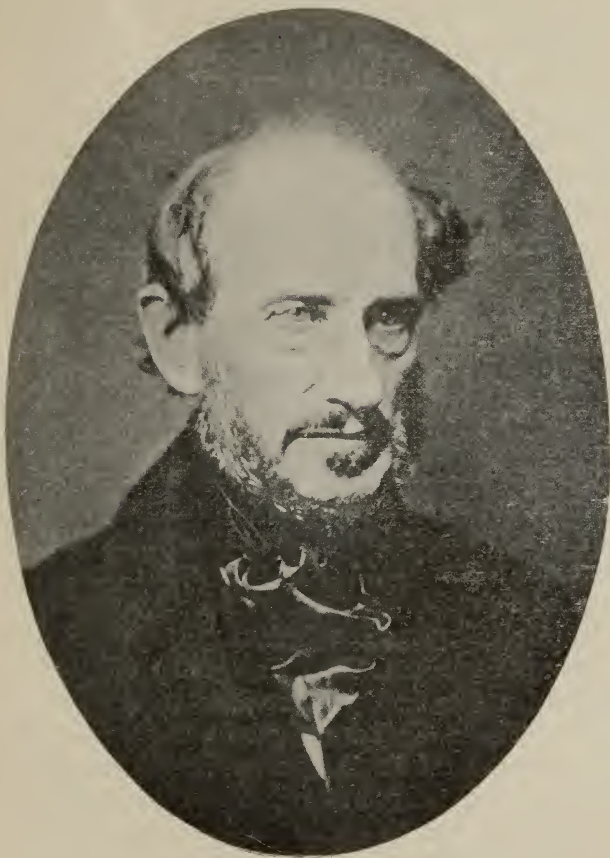
Av **Paul P. Princell.**

TUSENDEN och åter tusenden hava under förgångna tider såväl som under vår egen tid med förtjusning läst och sjungit den sång, som har till överskrift: "Hem, ljuva hem", eller på engelska: "Home, Sweet Home." Detta poem är i visst avseende ett av de allra vackraste och till hjärtat gående, som någonsin flutit ur en skalds pänna. Likväl är det så få beundrare, som hava någon vidare kännedom om författaren. I några korta drag vill jag här nedan framställa några intressanta fakta rörande honom.

Författarens namn är **John Howard Payne.** För att med ens fästa mina läsares intresse vid hans personlighet, så vill jag då först säga, att han, som så förmått att med någraänndrag måla hemmet, det ljuva, aldrig glömda, ständigt älskade hem-

met, han som i alldeles särskild mening kan kallas "hemmets skald", ägde själv intet jordiskt hem från och med den dag, då han vid pass 17 år lämnade sitt föräldrahem. Fattig och hemlös irrade han från land till land. Han fick icke ens dö i det land, där han föddes, och hans första grav reddes icke heller där utan i Tunis i norra Afrika, dit han tvänne gånger blev sänd som amerikansk konsul och varifrån hans kvarlevor sent omsider hämtades till Washington, D. C., där de nu vila.

John Howard Payne föddes i staden New York den 9 juni 1792. Som barn och yngling ådrog han sig uppmärksamhet för ovanlig skönhet, och vid hans uppväxt sade man: "Payne är för vacker för att vara man." I intellektuellt avseende var han brådmogen, och redan vid 13 års ålder hade hans pännalster funnit väg till åtskilliga tidningar, vilka gärna mottogo allt vad han insände. Vid nära 14 års ålder måste han, på grund av föräldrarnas fattigdom, lämna skolan och taga plats i ett större handelshus i New York. Vid den tiden hade han i all hemlighet börjat utgiva en liten tidning, som han kallade "The Thespian Mirror." Härigenom kom han att ådraga sig uppmärksamhet från ingen mindre än grundläggaren och utgivaren av tidningen "The New York Evening Post", mr Coleman, som åtog sig att på egen bekostnad sända John till Union College i Schenectady i New York stat. Ehuru han icke stannade där mer än två år och icke ens tog sin avslutningsexamen, har dock hans minne av detta hans Alma

Jóhn Howard Payne.

Mater hedrats därigenom att man år 1911 där invigde till hans ära ett minnesmärke.

Då John var 17 år, dog hans mor, vid vilken han var mycket fästad. Han syntes då ha förlorat all lust till studier och lyckades efter mycket övertalande vinna sin fars bifall till att uppträda som skådespelare i New York. Sin debut gjorde han år 1809 och vann då sådant bifall, att han därefter fick uppträda inför större samlingar av folk i flere av Amerikas större städer. Förlovad vid 20 års ålder, syntes livet för honom vara som en ljuvlig dröm, vilken dock helt plötsligt avbröts, då hans trolovade på sina föräldrars inrådan bröt förlovningen. Payne förblev trogen minnet av denna sin första ungdomskärlek och levde sedan ett ensamt, hemlöst och kringirrande liv. Året därefter lämnade han Amerika och reste till London, där han försörjde sig som skådespelare, författare och ledare för en och annan mindre teatergrupp. På grund av hans bristande erfarenhet i affärer, för vilka han icke ägde ringaste håg eller fallenhet, råkade han ofta i förlägenhet för pänningar och måste slutligen återvända till Amerika år 1832. Tio år därefter utnämndes han till amerikansk konsul till Tunis i norra Afrika, återkallades fyra år senare och återsändes dit fem år därefter, men var då, på grund av det orättvisa bemötandet av regeringen i Washington, som genom intriger lät sig förledas att återkalla honom år 1846, så nedslagen till sinnet och så nedbruten till sin hälsa, att han icke levde mer än 12 månader

som konsul i Tunis, där han dog den 9 april 1852. En grekisk präst jordfästade kvarlevorna, vilka, som vi redan förut antytt, år 1883 flyttades till hans hemland.

Det största och bästa av Paynes dramatiska arbeten är "Brutus eller Tarquins fall", som anses vara ett ibland de förnämsta på engelska språket. Av hans rent lyriska arbeten ha vi en hel mängd, vilka utmärka sig för en ren och djup känsla. Intet av hans litterära verk har dock förmått att uppväcka sådan genklang i människohjärtan som hans lilla dikt: "Hem, ljuva hem." Vilka minnen uppväcka ej dessa enkla ord! Vilka släktskapsband knyta de icke fastare tillsammans! Huru ljuvliga, lugnande och till ro och frid manande äro icke orden däri! Detta lilla poem — ja, man kan väl kalla det skaldeverk i all dess litenhet — är icke en produkt som tillkommit på grund av ett långt och lyckligt hemlivs erfarenheter. Det författades icke, såsom t. ex. Amerikas flaggsång, "The Star Spangled Banner", mitt ibland sådan omgivning och sådana händelser, som det sökte föreviga i ord. Nej, författaren ägde aldrig ett jordiskt hem, sedan modern dog, då han var omkring 17 år gammal. Utan tvivel var det hon, som i hans unga själ ingöt de känslor, åt vilka han många år efter hennes död gav ett uttryck i dessa ljuva verser. Så besynnerligt, att en hemlös vandrare sådan som John Howard Payne skulle med sådana odödliga toner kunna besjunga den enda plats på jorden, där människan, trots all synd, all

sorg, alla krossade illusioner, alla bittra minnen, kan känna sig lycklig, kan känna en försmak till evighetens lugn och vila!

Poemet är kort och mycket enkelt. Det utmärker sig ingalunda för elegans i stil. Men det har i några få rader innefattat varje tanke och känsla och varje scen, som kan inneslutas i det härliga ämne det besjunger. Poemet fanns länge i Paynes ägo, innan det kom ut. Det behövde tonsättning för att kunna sjungas, såsom det sjungits nu så länge överallt där engelskt tungomål är känt. Det behövde musiken för att få vingar, och musik fick det till slut. Melodien är tagen från en gammal italiensk sång av okänt ursprung. På den melodien har Paynes odödliga lovsång till **Hemmets** ära sedan burits jorden runt till olika länder och folk. Och där kristlig tro och tänkesätt finnas, där har sången tillämpats på det eviga hemmet därovan.

Hem, hem, mitt kära hem!
Ej finns en plats på jorden
Så skön som du, mitt hem.

Från Pontus Vikners barndom och ungdom. *

Av biskop **J. A. Eklund.**

DÅ Pontus Vikner otvivelaktigt är en av de personligheter under det sista halvseklet, som haft största inflytandet bland vårt lands ungdom, åtminstone den vid universitetet studerande ungdomen, torde några drag från hans tidigare år vara av intresse.

Pontus Vikner.

Vikner föddes d. 19 maj år 1837 i Ryrs socken i Dalsland, nära bohuslänska gränsen. Enligt vad Vikner själv berättar, stod det icke bättre till i barndomshemmet, än att snö och regn hade tämligen fri tillgång till den plats, där hans vagga stod.

* Redaktionen tror, att den med införandet av denna skildring av den noble Vikners tidigare år har gjort läsaren en tjänst. Kanske bliva vi i tillfälle att i Aurora ett annat år införa några bilder ur Vikners senare liv.

Vikners far var av naturen rikt begåvad, och hans obetvingliga lust att få studera drev honom i barndomen att lämna sitt hem och skaffa sig inträde i Karlstads skola, där han beredde sig uppehälle genom tjänster åt äldre kamrater. Genom en olyckshändelse ådrog han sig en ögonsjukdom, som för en tid avbröt hans studiebana. Emellertid blev sonen den förste av släkten, som kom i tillfälle att göra en insats i Sveriges andliga odling. Fadern var en sträng och fordrande man, och i det minne, sonen hade av honom, var denna stränghet det allra mest övervägande. Endast en gång fick han — enligt vad han själv säger sig komma ihåg — mottaga en smekning. Först längre fram lärde sig sonen älska sin far. Modern däremot var helt olika. Hon var i hög grad kärleksfull, vek och känslig.

"Det arv", säger Vikner, "min naturliga människa fick av fader och moder, var den i sanning svåra uppgiften att förena de bägge ytterligheterna i en och samma själ. Å ena sidan denna förfärande stränghet, som in i döden hatar alla halvheter och av sig och andra fordrar allt eller intet; å andra sidan denna förfärliga gåva av en känslighet, som med ytterlig smärta beröres av varje den minsta disharmoni. Lyckligtvis", tillägger han, "gav mig min fader tillika såsom arv en smula humor och sinne för det komiska, vilket ofta varit en god gåva."

Helt visst hade Vikner rätt i detta tal om sitt arv, ty den dubbelnatur, han talar om, fanns onek-

ligen hos honom. Och nog var arvet tungt i den meningen, att det gjorde honom till en lidande människa. Men just därigenom blev han också, vad han blev — han blev en hjälp för många. Han lärde sig att förstå lidandet och vara barmhärtig, och det så mycket mer, som hans eget stränga krav mest riktade sig mot honom själv. Och, om känsligheten är en källa till smärta, så är den också ofta det enda medel, som sätter människan i stånd att erfara själslivets hemligheter. Kom så därtill, att den späda kroppshyddan genom den yttre fattigdomen tagit skada för livet, så att den brutna kraften aldrig riktigt repade sig igen, så var det icke underligt, om sinnet blev vekt.

"Så fick", säger Vikner, "min innersta, tidigt efter det riktigt stora strävande människa klädas ej blott i det själiska omhöljet av ett ytterligt vekt temperament, utan även i det materiella omhöljet även sjuklig och intet förmående kropp."

Brådmogen var Vikner i alla avseenden. Att läsa lärde han sig vid 3½ år. Vid 7 års ålder kunde han katekesen utantill och började läsa tyska. Snart togos även engelska, latin och grekiska med.

Men huvudföremålet för barnets tankar och drömmar var de eviga tingen. Med dem sysslade han även i barndomens fantasier. Man hade t. ex. inbillat den sexårige gossen, att ett luftskepp, ett "himlaskepp", en viss dag skulle komma ned och taga honom med sig från denna världen till himmelen. Aftonen förut skänkte gossen bort sina

leksaker. Och så väntade han på sitt himlaskepp. "Och det var", säger han, "den första tunga sorgen i mitt liv, att jag fick vänta förgäves." Men barndomsminnet stod kvar, och han bekände längre fram, att himlaskeppet hade kommit och fört honom mot gränsen av ljusets rike, och att han väntade dagen, då han skulle få segla över riksgränsen.

Något längre fram i barndomstiden har han mycket att berätta om sina inre strider. Vi anföra hans egna ord därom.

"Man sade, att jag var ett mycket snällt barn, och det kan väl hända, att jag så var. Jag älskade gränslöst min moder, och hon kunde leda mig med sina ögon. Mina första år förflöto stilla och fridfullt på skådeplatsen av den lilla undangömda dalen, där vår bostad var belägen. Den natur, som där gav mig mina första, för livet outplånliga intryck, var en underlig blandning av det storartade och idylliska: en liten insjö med gröna, leende stränder på den ena sidan, och på den andra skogar och höga berg. På en i sjön utskjutande kulle låg den anspråkslösa men snygga, av min fader uppbyggda hyddan, omgiven av trädgård och åkerfält. Mellan klippor, som på alla sidor trångt begränsade horisonten, brusade en ström, som från Dalsland för vatten åt Kvistrumsälven, Bohusläns största och vackraste älv. Denna ström kom in genom klippdalens södra hörn och försvann i det västra, sedan han passerat en flik av den lilla insjön. Jag glömmer aldrig, så länge jag lever, vå-

gornas plaskande i denna sjö eller brusandet av denna ström, ävensom jag aldrig glömmer en liten bäck, som efter att ha passerat tvärs igenom ett gärde ilade utför och emellan några kullar ner i sjön. Jag ådrog mig ofta löje därmed, att jag alldeles kunde försjunka i åskådandet av de små, oupphörligt flytande böljorna. Detta åskådande var min första filosofi, ty jag fick då den första aningen om det eviga och oändliga.

"I denna lilla undangömda vrå av världen tillbrakte jag tiden från mitt första till mitt tolvte år. Jag kunde vara i mitt tionde år, då jag blev medveten om att hava begått en synd, som vittnade om en redan förorenad själ. Denna synd väckte mitt samvete, och jag fruktade mig vara av Gud förskjuten. Guds evangelium om försoningen i Kristus blev mig icke bekant annorlunda än på ett teoretiskt sätt, och jag blev så en lagens människa. Det var från tidigaste år min föresats att göra allting grundligt, som jag företog mig, och icke tåla halvheter. Sedan jag nu fått klart för mig, vilken den synd var, för vars frestelser jag var mest utsatt, företog jag mig ett så grundligt utrotningsarbete mot denna synd, att jag ännu i dag häpnar vid tanken på den tio- och elvaåriges arbete. Själens fullkomliga renhet och kyskhet blev nu mitt ideal, och jag måste bekänna, att det blivit så för mig alltsedan. Detta drag av gudsbelätet slog mig i mina gossår med en sådan på en gång ljuv och strängt befallande hänförelse, att jag alltsedan knappt haft öga för något annat."

Kampen ledde till djupt mörker.

"Icke att jag numera gav bifall åt orena tankar, men jag kunde ej hindra, att de passerade genom min själ, och redan för detta fördömde mig mitt samvete. Så kom den ena tanken värre än den andra, och liksom för att visa mig min vanmakt, blevo tankarna nu värre än orena: de blevo hädiska. Huru jag fasade och skydde, och huru de hädiska tankarna förföljde mig, det glömmer jag aldrig. Så kom jag en dag att läsa i Pontoppidans katekes om synd mot den helige Ande, som aldrig förlåtes. Jag tyckte, att detta måste vara just den synd, jag hade begått. Jag var då elva år. O, vad jag led, vad jag kämpade och kämpade utan hopp! Min moder var numera min tröstarinna, men för försoningens nåd fick jag ej ännu ögonen öppna."

Det var icke så underligt, att Vikner fick göra sådana erfarenheter i sitt inre liv. Det är tvärtom nästan det naturliga sätt, varpå den kristendom, som gripit en stor del av södra Sveriges allmoge, till en början måste verka på ett barn. Där råder icke sällan ett religiöst tungsinne, som även griper de mottagliga, djupare anlagda barnen. Men där väcktes då också ett djupt behov av försoning och förlåtelse. Och det var detta behov, som så tidigt och starkt vaknat hos gossen där nere i Kvistrumsdalen.

"Teoretiskt", såsom Vikner säger, med förståndet hade han kännedom om det, han behövt veta. Han kunde åtminstone predika om "Guds kärlek."

Ty, såsom icke så sällan svenska allmogebarn gjort, har även Vikner gått för sig själv i skogen och predikat. Och i en skriven predikan för långfredagen 1847 — d. v. s. vid tio års ålder — har han behandlat samma ämne, varom han sedan skrev i sin mannaålder: "Gud är kärleken." Men till någon levande erfarenhet av vad han visste kom det ännu icke.

Vid tolv års ålder kom Vikner till Göteborg för att genomgå läroverket. I det yttre var det alltjämt mycket fattigt för honom. De bidrag till sitt uppehälle, som han kunde få från sitt hem, voro otillräckliga. Han fick bland annat pröva på den säkert icke alltid så lätta vägen, att genom så kallade "matdagar" erhålla sitt uppehälle. Men genom sin begåvning ådrog han sig uppmärksamhet. Och man lade särskilt märke till, att hans anlag gingo åt det filosofiska hållet — han fick bland sina kamrater heta "filosofen" och "Diogenes".

Kanske blevo hans tankar genom livet i staden och skolan mera riktade utåt. Och möjligen bidrog framgången i skolan därtill. Emellertid voro nog hans gamla tankar vakna inom honom — han talar om drömmar, särskilt rörande den yttersta domen. Vid sin konfirmationsundervisning kom han i beröring med en lärare, vilken han mycket värderade, och som hörde till samma riktning, som härskade i hans hembygd. Men strax efteråt mötte han en ung man, som på ett sätt, som han förut icke hört, förkunnade honom evangeliet om Guds

kärlek. Och nu kunde han säga om sig:

"Nu var segern över synden en lätt sak, ty jag **älskade.** Jag glömmer aldrig de fridfulla dagar, som nu voro inne för mig; de voro utan all jämförelse mitt livs lyckligaste."

Vikner dröjde alltid med förkärlek vid sina minnen från barndomen. En hans vän har berättat mig, att han ännu på gamla dagar brukade läsa de dagböcker, han fört såsom skolgosse i Göteborg. Och med djup kärlek var han hela sitt liv fästad vid sin barndomstrakt. Bohuslän kallade han sitt Grekland. Likaså var han fästad vid Göteborg och särskilt vid Göteborgs domkyrka. Han kunde tala om huru murarna i domkyrkan för honom predikade "både lag och evangelium, men mest evangelium."

Med den inträdande ynglingaåldern kommo för Vikner nya inre strider. De fingo för honom en särskild form. De tillspetsade sig kring frågan, huru han skulle kunna förena kärleken till Gud och kärleken till en människa i samma hjärta. Såsom ofta ungdomen gör, svärmade han för vänskap. Men huru skulle han på samma gång kunna gränslöst älska i jordisk vänskap och dock hava Kristus och Kristus allena till sin vän?

"Detta blev", säger han, "mitt livsproblem. Det är problemet om försoningen mellan det gudomliga och det mänskliga: om Gud har rätt att av mig kräva allt, huru kan jag då giva oändligt mycket åt t. ex. en vän? Om Gud är allt, vad blir då kvar för människan att vara? — — —

"Som sagt, inför detta förfärliga problem, inför vilket många bland världens största tänkare svindlat, ställdes jag, en nittonårig yngling, utan annan hjälp än min fromhet och ett älskande hjärta, men med risk att tillintetgöra det ena, om jag ville behålla det andra."

Pontus Vikners barndomshem.

Han tyckte problemet vara olösligt och trodde, att han stod alldeles ensam med sitt problem, och led djupt av detta.

"När mina kval hade nått sin spets och min vän under tiden ryckte mig närmare, kände jag, att jag måste taga ett avgörande steg; och som jag ej fann någon lösning av problemet, måste jag avhugga det. Jag slet vänskapsbandet, blödde till en tid, började leva upp igen; fördes i närheten av ett annat hjärta, växte fast vid det, slet mig lös och blödde o. s. v. Jag ler nu, när jag tänker

därpå, och dock stod jag då för varje gång helt nära förtvivlans mörka avgrund.”

Skildringen avser ungefär den tid, då Vikner blev student.

Man kan följa detta samma problem långt in i Vikners mannaålder. Och man kan säga, att det löstes i Kristus, som för honom förenade det gudomliga och mänskliga. Där släcktes törsten, både den törst efter oändlig mänsklig kärlek, som drev Vikner att söka en människas vänskap, och törsten efter Gud.

Ett skönt uttryck för sina livserfarenheter i detta stycke har Vikner givit i en dikt, författad några år efter det han blivit student. Den heter: “Mig törstar”.

Denna dikt börjar med en klagan:

— Fåfängt, fåfängt! Jorden äger
intet, som kan släcka branden
av de krav dem evigheten
ristat i mitt bröst med eldskrift.

Mot denna brännande törst skulle ingen jordisk härlighet och ingen jordisk framgång kunna skänka hjälp:

— Om min hand i livets strängar
grepe underbart och mäktigt;
och, om tusen sina blickar
fäste på min vink och tusen
nämnde mig den vise, starke,
o, jag bleve dock en främling
på min egen grund, och aldrig
lärde mig min egen vishet
att mitt väsens gåta lösa.

Det finns dock något i livet, som är större och rikare än makt och visdom, därför att det är mera av personligt liv däri. Det är kärleken. Och diktaren har erfarit:

— — — — — hur kärlek
är det enda, som åt anden
lovar mätthet i dess trängtan.

Men hans erfarenhet har på samma gång visat honom, huru den jordiska kärlekens band, som kallades evigt, gång på gång blev sönderslitet, och huru denna kärlek icke räckte till att släcka själens törst:

— O, så var det icke heller
denna kärlek, som åt anden
skulle bringa evig mättnad!
O, så var det icke heller
detta öga, i vars blickar
evig sanning skulle läsas!
O, så var det icke heller
detta hjärta, som mitt eget
skulle evigt saliggöra!

Till Gud! Det blir valspråket. Eller, såsom han själv uttalar det i psalmens ord: "Min själ törstar efter Gud, efter den levande Gud." Men frågan är då den: var skall jag finna Gud? När den frågan brände i ynglingens själ, stod filosofen stum och skalden likaså. Men den sökande ynglingen kom att stanna

— vid den gamla, goda boken,
boken framför andra böcker. —

Och där stannade han, till dess morgonstjärnan bröt fram och ställde sig över Betlehem:

— Och jag följde hennes maning,
och jag såg ett barn i krubban.
Ur dess öga, rena, milda,
lyste evighet och gudom;
i dess armar — ack, så späda! —
slöts på en gång jord och himmel;
i dess hjärta — ack, så mänskligt!
bodde kärlek, nåd, försoning
för den fallna mänskligheten.
Och jag såg en älsklig yngling,
hur han stod i templets salar,
hur gudomlig vishet rörde
redan då hans späda tunga.
Och jag såg en man, profeten
ifrån Nasaret, och hörde,
huru ljuvt hans bjudning lydde:
"Kommen alle", så han sade,
"som arbeten och betungens;
jag vill vederkvicka eder."
Och för mänskoandens hunger
bar han fram det första brödet,
livets evigt friska manna.
Han bar fram det ej i formen
av en stelnad lagens bokstav,
ej i trånga dogmers hölje,
ej i nya bud och stadgar;
han bar fram det i ett hjärta,
där var droppe blod var sanning
och vart enda pulsslag kärlek,
som för storhet kunde vidgas
och för mänsklig svaghet ömma
och av idel kärlek brista.
Detta hjärta var hans eget!

Och han lärde mig i honom
känna Faderns sanna avbild,
mänsklighetens sköna urbild,
för min strävan — idealet.

Så behöver ej min ande
mer med Tomas ängsligt spörja:
— var är vägen? — Så behöver
ej min tanke rådvill leta
efter sanningen i gruset
av de ramlande systemer.
Så behöver ej mitt hjärta
tvina bort i ändlös trånad
efter livet, som det leves
i osäglig, helig kärlek;
allt jag finner, allt jag vinner
i den ende, som är Vägen,
som är Sanningen och Livet.

Så kom han åter — redan tidigt kom han åter tillbaka till Kristus. Och vilken betydelse detta hade för hans liv, därom talar han ännu på sin dödsbädd vid tanken på sin ungdom.

"Ju mer", säger han, "jag närmar mig mitt livs slut, desto mer återvänder till mig min **ungdom** — —. I denna lätt purpurbestänkta morgonbelysning kvarstå dess skepnader ännu för mig såsom något **underbart skönt,** någonting, som jag saknar ord att beskriva. Men bakom denna morgonrodnad framstrålar för mig allt härligare bilden av **den bäste vännen** — —. Denne vän, som för mig gått i döden, blir mitt jordelivs sista behållning och mitt evighetslivs första vinst."

Jul.

I dag är jul — hur mörk och kulen dagen!
En skrud av is och snö nu jorden bär.
Tänd klara ljus, bär hem en gran från hagen,
Ty jul det är!

Red nu till fest och pryd den trevna härden!
Tag Jesus mot — en vän för andra kär!
Han kommen är — en frälsare för världen —
Och jul det är!

Red ock en plats åt honom i ditt hjärta!
Låt honom födas där — han det begär!
Så vika synd och nöd och skuld och smärta,
Och jul det är!

Låt upp din famn för alla dem som lida,
För dem, som nöden trycker, sorgen tär!
Gå ut i dag att ljus och kärlek sprida,
Ty jul det är!

Låt upp din dörr för dem som ensligt vandra
Förutan hem och tröst i livet här!
I jordens barn, o älsken nu varandra,
Ty jul det är!

Ty Gud så älskat världen, att han sände
Till liv och frälsning ende sonen kär.
O, vilsna barn, du nu mot hemmet vände,
Ty jul det är!

Märta Lagerfelt.

Skatten i fängelset.

DEN gamla fästningen Bastiljen i Paris, som år 1789 vid den första franska revolutionen blev förstörd av folket, hade under lång tid tjänat till statsfängelse. Här hade, jämte många brottslingar, även en mängd oskyldiga fångar tillbragt långa år, ja, somliga hela sitt liv, allt ifrån sin ungdom, då de blivit inspärrade genom någon kunglig nyck eller till följd av sina fienders hämd. Ty för att bliva instängd i Bastiljen behövdes icke rannsakning och dom av någon rättsmyndighet, utan endast ett s. k. "lettre de catchet," en hemlig order, undertecknad av konungen, vilken stundom, för att göra någon av sina vänner en tjänst, kunde underteckna ett sådant brev, utan att ens veta, vilket namn komme att stå däruti, då detta först efteråt inskrevs.

Om en sådan fånge, av det ädlaste slag, berättar Bungener i sin berömda bok "Julien, eller slutet av ett århundrade," varur följande skildring är hämtad.

Murarna till det tränga fängelse, som Julien bebodde, voro täckta med inskrifter av alla slag. Förtvivlan, undergivenhet, tro, otro, kärlek och hat hade här sökt föreviga sig. Men alla **namn** voro överallt sorgfälligt utplånade. Fångarna skulle — så var lagen inom detta fängelse — icke veta mer om sina föregångare, än att också de hade lidit. Även alla **årtal** voro bortskrapade. I Bastiljen skulle det icke finnas någon tidräkning!

En inskrift, som med en stark hand var inristad i stenen, hade länge tilldragit sig Juliens uppmärksamhet. Den lydde sålunda: "**Hic jacet anima mea!**" (Här vilar min själ!) En själ dödad, begraven? Huru mycket lidande låg icke uttryckt i dessa fyra ord!

Då genomfor honom plötsligt en dag denna tanke: "Kanske dessa ord betyda något annat?" Han erinrade sig ha läst, att man en gång skrivit samma ord på en girigbuks gravsten, därför att hans skatter voro begravna med honom. Här i fängelset voro dessa ord förvisso intet skämt; en skatt måste verkligen ligga begraven där i muren.

Julien försökte att uttaga stenen, men den ville icke giva med sig; förgäves stötte och ryckte han på densamma. Slutligen föll det honom in, att inskriften måhända kunde hava avseende på stenen strax inunder. Och se — denna sten var verkligen icke så obeveklig. Julien märkte, att motståndet kom från stenens mitt, och han började därför att trycka på sidorna. Stenen rörde

sig nu omkring sin medellinje, ty en järnten höll honom fast i mitten. Fördjupningen därinnanför var ej särdeles stor. Julien såg strax vad den innehöll: **en bok** och **en blyertspenna.**

Han tog boken; det var en gammal bibel från 1600-talet. Sannolikt hade den en gång tillhört en hugenott. Blyertspennan hade icke varit overksam. De tomma bladen och marginalerna, ja, till och med tomrummen mellan raderna, voro överallt fullskrivna. De innehöllo fromma betraktelser, tankar över kristendom, historia och språkkunskap.

De första bladen innehöllo dessutom ett slags dagbok. Först kom en enkel familjekrönika efter gammalt protestantiskt bruk. De första 30 raderna voro skrivna med bläck.

"I dag den 16 juni 1680 blev jag vigd i kyrkan i Charenton (i Charenton, beläget utanför Paris, hade de parisiska protestanterna genom ediktet i Nantes fått rättighet att bygga en kyrka, då det var dem förbjudet att ha någon sådan i Paris) av den högärevördige fader Jean Claude, pastor i nämnda kyrka. Han gav mig denna bok, förmanade mig att troget bevara den, i goda och onda dagar, till en åminnelse av denna dag — och det vill jag med Guds hjälp göra."

"I dag den 18 augusti samma år blev även jag invigd till präst i kyrkan Meaux, nära Paris, och har lovat inför Herren att troget lära och förbliva i den rena läran och ett heligt leverne, så länge Herren därtill förlänar mig sin kraft."

"I dag den 16 aug. 1681 föddes mig en dotter, den Herren Gud värdes i nåd välsigna."

"I dag den 1 sept. 1683 föddes mig en son, den Herren måtte nådeligen välsigna! — Tiderna äro hårda; man säger, att konungen (Ludvig XIV) är mycket förbittrad mot oss."

"I dag den 5 juli 1684 dog min kära moder. Gud upptage henne i sin frid med min fader! Jag tager nu min lille broder till mig. Han har ingen anhörig i hela världen, utom mig."

"I går, den 15 okt. 1685, utgav konungen ett edikt, som upphävde ediktet i Nantes. Alla lärare bland de våra äro befallda att lämna riket. Måtte Herren ingiva oss, om vi skola lyda!"

"I dag, den 7 maj 1686, blev mig åter en dotter given. Herren välsigne henne! — Kristi kyrka är under korset! Dödsstraff är utfärdat för alla andliga, som ha kvarstannat i Frankrike. Jag är kvar och ämnar ej lämna landet. Gud håller mig tillbaka genom min unge broder, som säger, att han ej rädes, utan också vill ägna sig åt evangelii tjänst."

Här slutade skrivningen med bläck. Det övriga var skrivet mycket fint. Skrivaren tyckes från början ha beräknat, att han ej skulle få mera papper.

"I dag, den 13 juli 1688, då jag varit här i 14 månader, har jag genom Guds stora godhet åter erhållit min bibel. Det är denna kära bok, som en vän låtit tillställa mig genom fångvaktaren, vilken han lyckats vinna. Men denne ville icke

säga mig någonting. Hela dagen har jag bläddrat i boken för att finna åtminstone några rader med underrättelser om de mina. Men jag har ej funnit någonting, och därför är jag nu ganska djupt bedrövad."

"Läst till en början Joh. 14 kapitel, där det heter: 'Jag skall icke låta eder vara faderlösa!' "

"Den 15 maj 1689. I dag är det två år, sedan jag blev inspärrad här. Jag hoppades, att man skulle avrätta mig, liksom så många andra, vilka haft den glädjen att få gå i döden för sin Herre. Men det synes, som ville de ej ha några avrättningar i huvudstaden, och därför ha de inspärrat mig i detta fängelse och sagt, att jag får komma ut, så fort jag avsvurit min tro. Alltså kommer jag att dö inom dessa murar."

"Om jag blott kunde få veta någonting om min hustru, mina barn, min bror och mina trosbröder. Men jag kan alls ingenting få veta, icke en gång om de äro vid liv."

"Den 20 aug. Funnit i min cell en urholkning, som sannolikt någon av mina företrädare påbörjat. Sedan två månader arbetar jag på att förstora den. Jag vill gömma min kära bibel där. Ty ständigt måste jag frukta, att de skola finna den och taga den ifrån mig. Ty dessa (katolska) präster äro fiender till Kristus och hans heliga ord."

"I dag har jag länge suttit och sett på det tecken, som min hustru gjorde sista aftonen vi

läste med varandra i bibeln. Mycket har jag gråtit, men den käre Guden har tröstat mig." —

Därefter talades om omvändelseförsök, som blivit gjorda med fången, först av den lärde biskop Bossuet och sedan av den lika berömda biskopen av Cambray, den fromme Fénélon.

"Den 12 november. De ha nu skickat till mig en annan, som var så mild och vänlig i sitt sätt, att jag genast frågade honom, om han ej vore Fénélon. Detta gjorde honom stor glädje, ty det var han. Han talade i början så ljuvligt, att jag darrade för att svara honom, ända till dess vi kommo in på frågornas grund. Då var han lika mycket papist som de andra. Allt vad han sagt mig förut blev nu blott fraser, jag vill icke säga lögner; ty hans ord andades en kärlek, som kom från hans varma hjärta, icke från hans kalla kyrka. När en katolik vill behandla oss med skonsamhet, så är han olydig mot påven, konciliet och kyrkan; ty de ha befallt att icke låta oss "rebeller" vara i fred eller ro, och sagt ja till konungens alla våldsamheter och strängaste påbud mot oss. Jag har ganska väl märkt, att monseigneur Fénélon i sitt innersta ogillar denna sin kyrkas politik. Han var ganska rörd över den ståndaktighet, som Gud givit mig, att härda ut i mitt långa fängelse, och det var nära, att han hade omfamnat mig, då han lämnade min cell. Men han 'bemannade sig.' Och nu tror jag ej, att han kommer till mig mera."

"Den 13 oktober 1702. Man förde mig en

dag, utan att jag förut anade något, in i en annan cell, så att **på elva år** har jag ej läst eller skrivit någonting. Men nu har jag blivit återförd till mitt gamla rum och lyckligen återfunnit min kära bok i dess gömställe. Herren vare tack och pris därför!"

"Jag trodde, att efter de söta orden skulle komma skarpa ting. Så skedde ock. Då prästerna sågo, att de ej på något sätt kunde övertyga mig, började de bruka våld. Först fördes jag uti en ohygglig fängelsehåla, som var så osund, att jag ej kan begripa, huru en människa kunde leva där inne. Sex veckor låg jag där; sedan fördes jag in i ett annat rum, som också var trångt, mörkt och nästan lika dåligt som det förra, dock något bättre. Där satt jag i elva år, utan att någon gång få lämna det. En gång släppte de ut mig och ville föra mig till den katolska mässan; men då jag sade, att jag aldrig mer ville gå dit, befallde de, att jag hädanefter aldrig mer finge lämna min cell."

"Under dessa elva år har ingen besökt mig. Jag har ofta varit i stor ångest och oro, så att jag bett Gud taga mig från detta liv. Denna otålighet var synd. Men nu har han åter givit mig sitt ord! Vid det kan jag stärka mig."

"Ännu vet jag ingenting om min hustru och mina arma små. Jag ser dem framför mig såsom helt späda, och likväl har jag en dotter, som — om hon lever — nu är 20, ja 21 år."

"Tänka de ännu på mig? Bedja de för mig,

såsom jag för dem? Om jag ej hade hoppet att en gång få återse dem i Guds paradis, så skulle jag förgås av sorg. Så ofta jag frågar efter dem, får jag till svar: 'Avsvär först!' Ty satan vet allt för väl, att detta är det enda, som skulle kunna fresta mig till avfall. Ack, min Gud! Måhända ha mina arma barn blivit uppfostrade i den kyrka som är fiende till Kristi evangelium och förföljer hans heliga! Kanske ha de nu lärt att förbanna sin fader! O Herre, tag bort dessa tankar ifrån mig, de sönderslita mitt hjärta. Och min broder, min stackars käre bror, som också ville bli en Herrens tjänare; vad ha de väl gjort med honom?"

"Den 12 april 1709. Det har varit förskräckligt kallt i vinter, så att jag trodde, att jag skulle dö, ehuru de **ibland** eldade litet åt mig. Jag har hört, att flere här frusit ihjäl och att säden på åkrarna är bortfrusen. Guds hand ligger tung över detta olyckliga land."

"Jag har åldrats mycket i vinter. Jag är nu 54 år och har tillbragt 22 år av min levnad i Bastiljen."

"December 1712. Man säger, att konungen har fått se nästan hela sin familj dö bort. Så hämnas Gud vårt folks blod och tårar. — Men jag önskar, att jag ej hade skrivit detta! Gud allena vet sina egna avsikter."

"Juli 1714. Gud vare lov, jag börjar att avdö från världen. Om man sade mig, att jag fick komma ut härifrån, skulle det ej mycket upp-

röra mig. Jag blir lika så gärna ännu någon tid här och önskar blott, att jag i himmelen måtte få återse alla dem, som jag på jorden älskade och som hörde mig till."

"September 1715. Konungen är död! I 72 år varade hans regering. Nu ville han nog gärna byta med mig!....."

"Man säger, att den nye konungen är endast fem år och att hertigen av Orléans är regent. Det kan medföra någon förändring. — Så är det med våra arma hjärtan! Jag trodde, att jag var död för världen, och nu ertappar jag mig själv med, att jag börjar tala om något hopp."

"Januari 1717. En ung man har besökt mig. Han säger, att han är inspärrad i Bastiljen, därför att han begått ett oöverlagt streck. Han har haft stort medlidande med mig, icke så mycket därför att jag lidit så mycket i denna fångenskap, utan fastmer därför att jag så hårdnackat blivit vid min tro. 'Alla dessa meningsstrider,' sade han, 'äro tomma ting, likgiltiga för de visa och förståndiga. Man bör älska alla kristna, som ju alla äro Kristi lärjungar, medvetet eller omedvetet. Om man tror, att hela bibeln är Guds ord eller icke, — om man tror, att Kristus var Guds son eller icke, — sådana och dylika underordnade 'bisaker' få icke söndra Guds folk, som bör hålla enigt tillsammans i kärlek och i tron på Gud. Så ville den unge mannen lära mig. Eljest medgav han, att kyrkan i mycket var 'lika löjlig som hatfull.' — Men förrän jag medgiver, att villfarelse

och sanning äro likgiltiga ting, vill jag medgiva att ljus och mörker är detsamma. Han har läst några versar för mig ur ett arbete, som han skriver över Henrik IV och protestanterna. 'Dessa,' säger han, 'spela den förnämsta rolen i hans bok.' Jag har tackat honom för hans välvilja mot oss och våra fäder. Jag har ock sagt, att jag vill bedja Gud för honom, att han måtte få välsignelse till sitt arbete och att han själv ej måtte förbliva i och dö i den olycksaliga otro på **Kristus,** som förstör och fördömer själen. Han sade mig sitt namn, men jag har glömt det. *

"Juli 1723. Jag vet icke, huru jag ännu kan leva. Det är nu fyra år, som jag varit så svag, och ännu är olja i lampan. Man kunde säga, att fängelset lärt mig leva av litet luft och att det sparar mina krafter. Dock kan det ej räcka länge till!"

"December 1724. Förföljelserna börja åter. En förskräcklig befallning är utfärdad. Bastiljens guvernör var omänsklig att själv giva mig del därav. Så skall jag då dö, utan att ha fått den trösten, att mina bröder få leva i frid. Ske Guds vilje!"

"Maj 1725. Nu är det sannolikt sista gången, jag skriver här. Det är knappt någon plats kvar. Min hand darrar och det skymmer för mina ögon."

---

* Det var tvivelsutan den sedan så ryktbare Voltaire, som under fångenskap i Bastiljen författade sin berömda bok **"Henriade."**

"Nu önskar jag icke, att jag aldrig hade varit här. I 28 år har Gud bevarat mig för världens faror och frestelser och låtit mig i nära två tredjedelar av mitt liv bereda mig på hans ankomst. Jag känner, att jag nu mera än förr kan förlåta dem, som av hat till det sanna evangeliet varit så grymma mot mig; — de ha, utan att vilja eller veta det, varit verktyg för Guds förbarmande med mig. Ack, jag önskar så innerligt att kunna av hela mitt hjärta förlåta dem. Och jag hoppas, att Gud icke skall kalla mig bort, förrän han borttagit den sista kvarlevan av bitterhet ur mitt hjärta."

"Herren Gud vare med min bror och mina barn, om de ännu leva, och min kära hustru, som kanske redan väntar mig inför Herrens tron. I allt fall vet jag, att jag snart får se henne, ty hon är nästan lika så gammal som jag."

"Gud förlåte mig alla mina synder för Jesu Kristi skull! Jag vet väl, att jag många gånger förtörnat och bedrövat honom, även sedan jag blev hans. Det dröjde länge, innan jag lärde att helt hängiva mig åt honom, och det fordras ej mycket förrän den gamla människan kommer igen. Gud bevare mig uti sin nåd intill ändan!"

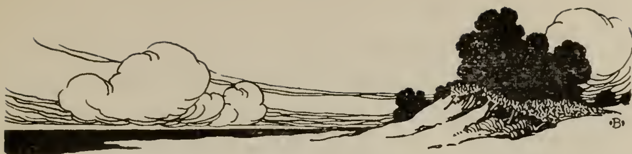
"Juni 1725. Jag ville se och skriva i min kära bibel ännu en gång; men jag kan nu ej läsa mer och ser ej vad jag skriver. Kan jag gömma den? Jag vet icke. Men den, som finner min skatt, vare nåd och frid av Gud vår fader och Herren Jesus Kristus, vår Frälsare! Här....

jag kysser dig, kära bok..........jag kysser dig ännu en gång..........farväl..........farväl! ......Jag skall aldrig mer läsa det skrivna ordet..........jag skall höra det ur Guds egen mun!..........”

De sista orden voro knappt läsbara. Tårar hade utplånat den darrande handskriften. — —

Också Juliens ögon fuktades. Han sörjde över att fångens historia nu var slut, och dock hade han slukat det lästa, i sin iver att få veta utgången. Han ville ännu en gång läsa dessa sidor, men kunde ej; det förekom honom som om mannen då skulle på nytt genomkämpa sin 38-åriga fångenskap, innan han fick ingå i Herrens eviga glädje.

Vad som mest förödmjukade honom, var mannens stora ödmjukhet. Vilken motsats till allt det larm och bråk, som råder i världen, och till allt det myckna talet om “intelligens” och “vishet!” I hela berättelsen ej ett enda ord till eget beröm. Han hade skrivit, lidit och slutat sitt liv blott för sin Gud och sin tro. Ej en gång sitt namn hade han utsatt. Var det ej nog, att Gud kände honom? Sannolikt hade han mer än en gång haft att kämpa mot mäktiga frestelser att avsvärja sin tro och så bliva fri; men ej ett ord om alla dessa strider och segrar. Han var en trogen tjänare, som stod fast intill ändan, och dock icke trodde sig ha uträttat något, — en vandrare, som genom livets törnen vandrade hän mot det mål, som utgjorde hans själs längtan och slutet av hans jordiska pilgrimsfärd.

Hemförlovade ämbetsbröder.

Av **E. G. Hjerpe.**

"Guds nåd på jorden sökte de
Och älskade hans namn.
Nu skåda de hans anlete,
Nu få de jubla i hans famn."

SEDAN vår kalender "Aurora" sist utkom, har det behagat vår himmelske Fader att hemförlova flera av våra kära ämbetsbröder, vilka troget tjänat i evangelii tjänst den tid Herren gav dem här på jorden. Med undantag av en, voro de alla komna till en mogen och hög ålder. Denne ende var vår unge kraftige kinamissionär, vars levnadsdag icke räckte längre än 30 år.

Såsom en tacksam erkänsla för vad dessa bröder genom Guds nåd fått uträtta ibland oss, vilja vi i ord och bild teckna några korta drag ur deras liv och på så sätt bättre hugfästa deras minne. Vi börja då med vår unge broder, Förbundets kinamissionär, vilken, utan föregående sjukdom, fick sluta sin levnadsdag på jorden fredagen den 31 oktober 1913 i Chicago, Ill.

Oscar E. Johnson föddes den 15 oktober 1883 i Fridkulla, Vånga församling, Östergötland, Sverige. Han uppväxte i ett gudfruktigt föräldrahem. Fadern, som är skollärare, gav sin son en god andlig vård och litterär uppfostran. Helt ung kom Johnson till Amerika och var bosatt i Providence, R. I., tills han på hösten 1904 begärde och vann inträde vid teologiska seminariet i North Park College, Chicago. Efter en treårig kurs där graduerade han på våren 1907, och omedelbart därefter upptog han, enligt kallelse, verksamhet i missionsförsamlingen i Helena, Mont. — Broder Johnsons sinne och håg låg åt missionärskallet. Afrika var det hednafält, som hans åtrå som missionär i första hand var vänd till. Missionsförbundets i Amerika styrelse hade fäst sin uppmärksamhet på Johnson och önskade han skulle utgå till Kina. Han erhöll Förbundets kallelse, och efter någon tids allvarligt övervägande inför Herren beslöt han sig för att antaga denna kallelse, men begärde att innan han reste till Kina först få resa hem till Sverige för att hälsa på sina föräldrar, vilket beviljades. Den 2 augusti 1908 avskildes han i svenska missionskyrkan i Lake View, Chicago, för missionärskallet. Vid detta tillfälle talade han några ord och fällde bland annat följande yttrande: "Jag vill icke att någon skall beklaga eller

ömka sig över mig eller tycka att det är synd om mig, därför att jag skall ut på det mörka hednafältet, ty jag betraktar det som en stor förmån och är både villig och tacksam att få utgå." Omedelbart efter ordinationen reste Johnson till Sverige och gjorde då där en kort men också den sista påhälsningen hos sina föräldrar och i sin hembygd. På återresan hit till Amerika, då han besökte Providence, ingick han trolovning med översjuksköterskan fröken Justina Nelson vid Rhode Island Hospital, Providence, R. I. Sedermera fortsatte han resan till sitt anvisade missionsfält i Kina. Ett år senare reste hans trolovade, fröken Nelson, efter ut till Kina, där de efter någon tids vistelse ingingo äktenskap.

Missionär Johnson vistades i Kina närmare 6 års tid. På grund av hans hustrus nedbrutna hälsa måste de båda återvända till Amerika på våren 1913. Vid återkomsten till Amerika återvann fru Johnson delvis sin hälsa, varför Johnson beslöt att ånyo upptaga studier vid North Park College för att därigenom bereda sig för läkare och såsom läkaremissionär utgå på hednafältet, ifall detta skulle vara förenligt med Guds vilja. Hans vistelse vid skolan blev dock icke lång, ty dödsbudet kom helt oväntat och plötsligt och till stor bestörtning för oss alla.

Missionär Johnson var vid sin död endast 30 år och 16 dagar gammal och efterlämnade en sörjande maka, föräldrar och syskon i Sverige samt syskon i Amerika och en stor skara vänner.

Begravningen hölls i missionskyrkan i North Park i närvaro av anhöriga, skolans fakultet, studenter, predikanter och en stor skara människor. Från kyrkan fördes stofthyddan till Montrose gravgård, där den nu vilar till uppståndelsens morgon.

* * *

Torsdagen den 20 november 1913 avled på Barmhärtighetshemmet i Bowmanville, Chicago, **Henry Palmblad.** Han hade de senare åren varit klen till sin hälsa, men icke sämre utan att han kunnat vara uppe och i rörelse. Nu har emellertid hans förlossningstimma slagit och Herren har tagit hem sin tjänare. Palmblad var känd i vida kretsar i detta land, och i synnerhet på nordsidan i Chicago, varest han genom sin personliga välgörenhetsverksamhet bland sjuka och fattiga utövat ett välsignelserikt arbete. Men han var vidare känd genom den ledande och grundläggande ställning han innehade, då det gällde att få till stånd Barmhärtighetshemmet i Bowmanville, Chicago. Han fick under sin verksamhetstid vara med om att bereda månget fattigt och

värnlöst barn ett gott hem och många sjuka och nödlidande en kristlig tillflyktsort.

Henry Palmblad föddes den 23 september 1837 i Torps församling, Östergötland, Sverige. I sin ungdom lärde han garvareyrket, i vilket han också arbetade den första tiden han var i Amerika. Den 6 maj 1864 ankom han till Amerika och bosatte sig samma år i Chicago; den 3 augusti 1866 ingick han i Chicago äktenskap med Lovisa Danielson. De hade i sitt äktenskap inga barn men hade upptagit såsom fosterbarn sju sådana. Palmblads hustru avled i tron på sin Frälsare den 20 februari 1895.

År 1883 anställdes Palmblad såsom stadsmissionär i missionsförsamlingen på norr. I denna sin egenskap tjänade han till år 1895. Verksamheten vid Barmhärtighetshemmet förestod han tills på sommaren 1899, då han för sin hälsas skull reste till Nebraska, varest han vistades tills på våren 1905, då han återkom till Chicago och intogs på Hemmet för att där tillbringa sina återstående dagar på jorden.

Vid sitt frånfälle var Palmblad 76 år, 1 månad och 27 dagar gammal. Frid över den trogne tjänarens minne!

Sorgegudstjänsten hölls i missionsförsamlingens kyrka på norr söndagen den 23 november i närvaro av en stor skara vänner och bekanta.

* * *

Bland dem som undervisat många till rättfärdighet hörde vår hemgångne ämbetsbroder pastor **August Pohl.** Få äro de evangelii förkunnare, som i så många år och inför så stora människoskaror varit i tillfälle att förkunna Jesu Kristi evangelium som han. Från hans tidiga ungdom till hans sena levnadsafton flödade från hans läppar detta evangelium med liv, hänförelse och kraft. Hans rika begåvning, hans taktfulla, fina och imponerande uppträdande gjorde honom till en bland unga och gamla gärna hörd predikant. Han syntes ha förmågan att rycka de stora massorna med sig, och hans mål var att föra dem till korsets fot, att de där måtte finna nåd och rättfärdighet.

Såsom pastor och lärare sökte han oförskräckt men på samma gång i mildhet och med sanningen uppbygga, undervisa och vägleda den hjord som var honom anförtrodd. Det välsignelserika livsverk han genom Guds nåd fick utföra kunna vi ju icke i ord tolka eller teckna och behöva det icke heller, ty Herren har tecknat och beseglat det.

Pastor August Pohl föddes den 10 september 1845 i Uråsa socken, Kronobergs län, Sverige. Vid jultiden år 1866 blev han genom en predikan av P. A. Malm omvänd till Gud. Strax började han att med stor frimodighet vittna om den barmhärtighet, som var honom vederfaren. År 1870 företog han en resa till Dalarne, under vilken han började uppträda som offentlig predikant, och påföljande år blev han antagen till predikant inom Jönköpings missionsförening. År 1887 reste han på kallelse av missionsförsamlingen i Brockton, Mass., till Amerika. Tre år senare antog han kallelse till Tabernakelförsamlingen på söder i Chicago, där han verkade i fem år, varefter han kallades till missionsförsamlingen på norr i Chicago. Sedan han några år verkat här, antog han åter kallelse till Brockton, Mass., men kom efter några år åter tillbaka till Chicago, då han blev missionsförsamlingens i Lake View predikant. Efter att ha betjänat denna församling i sju års tid, antog han kallelse till missionsförsamlingen i Irving Park. Han hann dock icke riktigt avsluta sin verksamhet i Lake View, förrän han drabbades av ett slaganfall. Från detta blev han dock så mycket återställd, att han kunde uppehålla verksamheten på den nya platsen för någon tid, men blev omsider oförmögen att vidare verka. Han fick sedan i omkring fyra års tid dragas med en prövande sjukdomstid, tills söndagskvällen den 7 december 1913, då det behagade Herren att från ar-

bete, lidande och prövningar hemförlova denne sin tjänare.

Pastor Pohl blev i äktenskap förenad med sin efterlämnade maka, Christina Dorothea, född Johanson, den 22 juni 1872. I deras äktenskap voro de välsignade med 8 barn, av vilka ett, en dotter, dog vid 4 månaders ålder.

Vid sitt frånfälle var Pohl 68 år, 2 månader och 27 dagar gammal och efterlämnade såsom närmaste anhöriga en sörjande maka, 7 barn, tvänne mågar och tvänne sonhustrur, 5 barnbarn samt tvänne systrar i Sverige.

Hans begravning hölls i missionskyrkan i Lake View, i närvaro av hans anhöriga, en stor skara präster, professorer, lärare och för övrigt en så stor skara människor, som kyrkan kunde rymma. Till Forest Home gravgård fördes sedan vår broders blomsterströdda kista, där stofthyddan nu vilar i frid till uppståndelsens morgon.

* * *

Pastor Johan Augustin Pihl föddes i Maliksander socken, Östergötland, den 28 augusti 1831. Han ingick äktenskap med Catarina Pihl och vistades i svärföräldrarnas hem i femton år samt antog vid svärfaderns död namnet Pihl. Detta första äktenskap välsignades med tre barn, en flicka, som ännu lever, och två gossar som avledo i tidiga år. Efter ett elvaårigt äktenskap fick han följa sin maka till graven.

Den 14 juli 1865 ingick pastor Pihl sitt andra äktenskap med Albertina Person, med vilken han var förenad till hennes död, den 11 augusti 1898. Detta äktenskap var välsignat med åtta barn. Strax därpå avreste han med familj till Amerika, dit han anlände i september 1868. Efter ett års vistelse i Chicago ställdes resan till Kansas.

Pastor Pihl var en mångsidig man. Han var även i besittning av en rik naturlig begåvning. Han efterlämnar en del anteckningar från sitt förflutna liv, skrivna vid nära åttio års ålder, och dessa blad vittna om klar tankegång och skarp iakttagelseförmåga.

Dödsbudet kom den 18 juni 1914, då pastor Pihl lugnt och stilla avsomnade i tron på sin Frälsare uti sitt hem i Rose Hill, Kansas. Han var vid sin död 82 år, 9 månader och 20 dagar gammal. Han efterlämnar två åldriga systrar i Sverige, åtta barn, trettio barnbarn, sexton barnbarnsbarn, tre mågar, tre sonhustrur samt en stor skara avlägsnare släktingar och många vänner.

Buren av söner och mågar fördes kistan till likvagnen, varefter tåget satte sig i rörelse till den närbelägna Rose Hills gravgård. På det ställe, där pastor Pihl tillbringat så många stunder och där han utfört så mycket arbete för gravgårdens förskönande, blev han ock begraven.

Begravningen hölls vid hemmet i Rose Hill söndagen den 21 juni i närvaro av flere hundra personer. Frid över den gamle trogne kämpens minne!

* * *

Pastor Peter Person föddes i Nyhyttan, Järnboås socken, Örebro län, Sverige, den 5 okt. 1841. Fick vid 13 års ålder styvfader. Denne dog 8 år senare. Eftersom familjen befann sig i tarvliga omständigheter, fick den 21-årige Peter bliva ett stöd för moder och syskon, och han stannade hemma sju år för att bistå dem.

Omvändes till Gud i sitt nittonde år genom en kolportör. Strax började han läsa Pietisten; kort därefter deltog han i söndagsskolverksamheten i sin hemtrakt. Året 1869 avreste Peter Person till Amerika. Han anlände till Junction City, Kans., på våren 1869. Arbetade en tid på farm. Reste 1870 till Lawrence, Kans., där han arbetade i stenhuggeri, ett yrke som han följde många år. Han reste till Topeka 1871. Förenades i äktenskap med Christin Erikson i Topeka den 11 okt. 1872. Äktenskapet välsignades med fem barn, Carl Oscar, bosatt i Topeka, Adla Adina, numera mrs John Nygren, bosatt i Topeka, Petrus Person, bosatt i Los Angeles, Cal., Edith, numera mrs C. H. Peterson, bosatt i Pasadena, Cal. En dotter dog år 1889.

Pastor Peter Person var en bland de tre svenska troende familjer i Topeka, som året 1872 mottogo missionspredikanter. Möten höllos reguliärt varje vecka redan 1873, och då ingen annan predikant besökte Topeka, var Peter Person självskriven ledare. Genom andra predikanters och vänners enträgna påstötningar började Peter Person året 1876 predika. Han avskildes i juni 1876 vid ett möte i Osage City, Kans., genom bön och händers påläggning till predikoämbetet. C. P. Mellgren och H. Blom officierade.

Stenhuggare till yrket, arbetade Person för sitt uppehälle de första åren i sitt yrke, mottagande tid efter annan gåvor av församlingen. De sista tjugu åren ägnade han hela sin tid åt församlingen. Han avsomnade i tron på sin Frälsare, efter att hava tjänat församlingen som pastor i trettiotre och ett halvt år, den 25 mars 1914 i sitt hem i Topeka efter några månaders sjukdom. Hans begravning var den största bland svenskar i staden. Han efterlämnar maka, fyra barn, barnbarn, två halvbröder och andra släktingar.

Han saknas av alla Kansas missionsvänner, bland vilka han gått ut och in i nära fyrtio år. Frid över hans minne!

